

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Ochrana povinné osoby v exekčním řízení

Kristýna Ceralová

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Ochrana povinné osoby v exekčním řízení*“ vypracovala samostatně, pouze za podpory vedoucí práce JUDr. Jitky Wolfové, a že všechny zdroje informací, ze kterých jsem čerpala, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Plzni dne 29. 3. 2019

.....

Ceralová Kristýna

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní doktorce Jitce Wolfové za cenné rady, které mi byla ochotna poskytnout k vypracování mé diplomové práce, za přátelský přístup a zapůjčení některé potřebné literatury. Obrovské poděkování patří rovněž mé mamince Petře Ceralové, která mi byla po celou dobu studia oporou, a díky níž jsem měla především možnost vůbec studovat.

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ OBECNĚ	4
2.1. Základní prameny úpravy	4
2.2. Pojem exekučního řízení	5
2.3. Postavení soudního exekutora	5
2.4. Exekuční titul	8
2.5. Zahájení a průběh exekučního řízení	9
2.6. Způsoby provedení exekuce	12
2.6.1. Exekuce na peněžitá plnění	13
2.6.2. Exekuce na nepeněžitá plnění	14
3. SUBJEKTY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ.....	15
3.1. Soudní exekutor	15
3.2. Exekuční soud	16
3.3. Účastníci řízení.....	17
3.3.1. Oprávněný.....	19
3.3.2. Povinný	21
3.3.3. Společenství účastníků.....	21
3.3.4. Zastoupení účastníků řízení	22
3.4. Další účastníci řízení	23
4. POSTAVENÍ POVINNÉ OSOBY V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ.....	25
4.1. Zásada ochrany povinné osoby	26
4.1.1. Záruky ochrany a obrany povinné osoby.....	28
4.1.1.1. Zákonnost exekuce.....	29
4.1.1.2. Přiměřenost exekuce	30
4.1.1.3. Vhodnost způsobu provedení exekuce.....	31
4.1.1.4. Účelnost exekuce	33
4.1.1.5. Rychlost provedení exekuce	34
4.2. Zásada obrany povinné osoby	34

5. HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY A OBRANY POVINNÉ OSOBY V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ.....	36
5.1. 1918 – 1950.....	36
5.2. 1950 – 1964.....	37
5.3. 1964 – současnost	38
5.4. Současnost.....	39
6. OCHRANA A OBRANA POVINNÉ OSOBY DLE PLATNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY	40
6.1. Ochrana povinné osoby a její vybrané instituty	40
6.1.1. Mlčenlivost soudního exekutora.....	40
6.1.2. Poučovací povinnost soudního exekutora	42
6.1.3. Výzva ke splnění vymáhané povinnosti	43
6.1.4. Nezabavitelná částka	45
6.1.5. Věci nepodléhající exekuci.....	47
6.2. Obrana povinné osoby a její vybrané instituty.....	50
6.2.1. Námitka podjatosti soudního exekutora	50
6.2.2. Odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora	53
6.2.3. Odklad exekuce	55
6.2.4. Zastavení exekuce.....	57
7. DOPADY NA EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ	59
8. ZÁVĚR.....	63

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

exekuční řád	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti
občanský soudní řád	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
kárný řád	stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kárný řád

1. ÚVOD

Vážení a milí čtenáři, právě se Vám do rukou dostala má diplomová práce, kterou jsem pečlivě vypracovala za účelem komplexního objasnění problematiky týkající se ochrany povinné osoby v exekučním řízení. O této problematice se Vám pokusím nabídnout informace a některé spojitosti v širším kontextu, než nám nabízí současná literatura, která se zabývá spíše exekučním řízením jako celkem.

Abychom mohli koncepci ochrany povinné osoby jasněji pochopit, bude Vám ve druhé kapitole objasněno exekuční řízení jako takové, od základních právních předpisů, přes postavení soudního exekutora, proces samotného exekučního řízení, až po jednotlivé způsoby provedení exekuce. Náročnější čtenáři by možná mohli postrádat některé podrobnosti, ale snad mě omluví, jelikož jsem se jim při psaní záměrně vyhýbala, z důvodu nadbytečnosti pro účely pochopení exekučního práva v rámci problematiky ochrany povinné osoby.

Protože tato práce pojednává o ochraně jednoho ze subjektů exekučního řízení, věnovala jsem subjektům celou třetí kapitolu, ve které Vám budou poskytnuty informace o tom, kdo jsou elementární subjekty exekučního řízení a jaké mají v exekučním řízení postavení.

V kapitole následující, tedy čtvrté, se Vám pokusím nabídnout trochu jiný náhled na postavení samotné povinné osoby v exekučním řízení, a to skrze základní zásadu, kterou je exekuční řízení ovládáno od samého počátku do konce, zásadu ochrany a obrany povinné osoby. Snad tato kapitola dosáhne svého účelu, tedy nepochopení postavení povinné osoby pouze ze strany té, že se povinný nachází v exekučním řízení v nevýhodném postavení osoby, na kterou má exekuční řízení udeřit, ale nahlédnout na jeho postavení a pochopit ho také ze strany druhé, která mu poskytuje zákonnou ochranu a obranu v případě, kdy situace dojde tak daleko, že je proti jeho osobě vedeno exekuční řízení, a tato zákonná ochrana a obrana je mu poskytována i přes to, že se do této situace uvrhl sám, tím že dobrovolně nesplnil svou povinnost, kterou je dlužen osobě oprávněné. Možná vám, čtenáři, zde vyvstává otázka, proč se v diplomové práci na téma ochrany, zabývám i obranou povinné osoby. Odpověď na tuto otázku je jednoduchá, a snad při čtení této práce dospějete ke stejnému závěru. Obrana povinné osoby totiž vychází z ochrany, která je povinné osobě poskytována, a je tak jejím aktivním projevem.

Jelikož si ve své diplomové práci mimo jiné kladu za cíl nastínit Vám konkrétní příklady projevů ochrany a obrany povinné osoby, je nezbytné nahlédnout alespoň stručně do historie a zjistit, jak se ochrana a obrana povinné osoby až do dnes vyvíjela. To se dozvíte, pokud budete ve čtení pokračovat až do páté kapitoly.

Kapitola šestá je samou podstatou mé práce, jelikož v té se zaměřuji na ochranu a obranu povinné osoby nejen z teoretického hlediska vymezením těchto termínů, ale zároveň Vám představím vybrané instituty, kterými se ochrana a obrana povinné osoby v praxi projevuje. Budete si tak moci sami utvořit na danou problematiku názor, zda je povinná osoba opravdu tím účastníkem exekučního řízení, kterému je působena újma, jak si dnes společnost myslí, či zda zákon – a potažmo i sám soudní exekutor – dělá vše pro to, aby tomu tak nebylo, a poskytuje povinné osobě dostatečnou ochranu a obranu, skrze kterou může svá práva hájit.

V poslední kapitole pojednávající o základním tématu mé diplomové práce jsem pro Vás vypracovala stručný přehled dopadů na exekuční řízení, které na něj instituty ochrany a obrany mají. Cílem této kapitoly je zavdat k zamyšlení se nad tím, jak mocnými prvky jsou v exekučním řízení instituty ochrany a obrany povinné osoby v návaznosti na to, jaké jsou schopny způsobit dopady na exekuční řízení.

Celá tato diplomová práce popisuje koncepci ochrany povinné osoby právě z pohledu povinné osoby. Snad mě tedy omluvíte, když v některých odstavcích nebudu neustále zmiňovat, že by povinný měl za každou cenu splnit povinnost, kterou je oprávněné osobě dlužen, což je cílem samotného exekučního řízení. Dále považuji za nezbytné, před tím než si tuto práci přečtete, objasnit, že je od počátku do konce sepsána ve světle exekučního řízení prováděného soudními exekutory, nikoli ve světle výkonu rozhodnutí prováděného soudy. Nezalekněte se tedy, prosím, některých interpretací občanského soudního řádu, do kterého je v průběhu práce nutné několikrát zabrousit, jelikož je to předpis, který doplňuje exekuční řád. Tam kde občanský soudní řád hovoří o výkonu rozhodnutí a soudu, já parafrázuji jako o soudní exekuci a exekutorovi apod., a to protože je to zejména pro účely této práce v rámci lepšího pochopení pro čtenáře nezbytné, a zároveň není soudní výkon rozhodnutí této práce předmětem.

Nyní se dostáváme k samotné podstatě vypracování této diplomové práce. Mým cílem je nejen pojmově vymezit zásady ochrany a obrany povinné osoby, ale i poskytnout čtenáři širší náhled na tuto problematiku, a hlavně uvést praktické příklady konkrétní aplikace těchto zásad. Neméně důležitým cílem je pak také celkově zhodnotit funkčnost právní úpravy exekučního práva z pohledu možnosti ochrany povinné osoby. Má diplomová práce si však klade i jeden vyšší cíl, a to aby čtenář – a potažmo veřejnost dostali možnost udělat si na exekuční řízení a obecně hlavně na osobu soudního exekutora lepší náhled. Soudní exekutor je zřejmě nejvíce demonizovanou právní profesí v České republice. Mnoho lidí se soudních exekutorů obává, jelikož je v povědomí veřejnosti, bohužel, zakotven názor, že je soudní exekutor jakýsi „vyděrač“, kterému jde pouze o jeho osobní zisk. Doufám, že se mi to touto prací podaří vyvrátit, a zároveň práce pomůže čtenáři pochopit, že skrze instituty ochrany a obrany je povinná osoba v exekučním řízení dostatečně chráněna, a soudní exekutor je těmito instituty vázán – a tedy sám je povinen povinnou osobu chránit, a je tak pouze prostředníkem spravedlnosti, kterého může osoba oprávněná za účelem pomoci oslovit, pokud nebylo naplněno její právo, které jí bylo přiznáno, čehož je původem to, že osoba povinná nesplnila svou povinnost, kterou mělo být toto právo oprávněné osoby naplněno. Toto je také důvodem, proč jsem si zvolila ochranu povinné osoby za téma své závěrečné diplomové práce, a proč se mi zdá objasnění tohoto, v dnešní době dosti citlivého tématu důležité.

V poslední řadě bych chtěla podotknout, že má diplomová práce nemá za cíl sloužit jako návod na zneužívání institutů ochrany a obrany k vyhýbání se plnění povinností ze strany povinné osoby, ani jako návod k oddalování plnění takových povinností, a ačkoli to v průběhu práce není v každé kapitole zvlášť zmiňováno, stále by měl čtenář dbát na to, aby v průběhu čtení práce měl na paměti, co je vlastním cílem exekučního řízení – vymožení povinnosti, kterou povinná osoba nesplnila dobrovolně ve prospěch osoby oprávněné, a to v rámci zachování spravedlivého práva jako takového.

2. EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ OBECNĚ

2.1. Základní prameny úpravy

Konkrétní úpravu exekučního řízení na zákonné úrovni nalezneme ve dvou základních vnitrostátních předpisech. Prvním z nich je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Ten upravuje exekuční řízení ve své části šesté pod názvem výkon rozhodnutí. Druhým je zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, tzv. exekuční řád, který nabytím své účinnosti způsobil dvojkolejnost právní úpravy civilních exekucí, kterou si podrobněji rozebereme v následující podkapitole.¹ Jak už název zákona napovídá, exekuční řád upravuje jak postavení osoby soudního exekutora, tak především procesní aspekty exekučního řízení. Vzájemná kooperace těchto dvou stěžejních pramenů exekučního řízení je zajištěna zásadou subsidiarity právních norem. Konkrétně je vyjádřena v § 52 odst. 1 exekučního řádu slovy „*nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu*“.² Dle – v tomto paragrafu vyslovené – zásady *lex specialis derogat legi generali*, pokud právní předpis zvláštního charakteru – zde exekuční řád neobsahuje konkrétní právní úpravu, použije se právní předpis charakteru obecného – tedy občanský soudní řád. Exekuční řád v některých případech využívá také odkazujících norem, kterými odkazuje na občanský soudní řád přímo svým zněním.³

Na exekuční řízení dopadají také normy ústavního práva, konkrétně ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, a řada jiných zákonů a podzákonných právních předpisů, ze kterých můžeme uvést jako příklady zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí nebo vyhlášku č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti.

---

¹ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

² Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

³ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

2.2. Pojem exekučního řízení

Exekuční řízení vykonávané soudním exekutorem je poměrně mladý právní institut, který byl zaveden s přijetím exekučního řádu v roce 2001. Jak bylo zmíněno výše, nabytím účinnosti exekučního řádu došlo k zavedení dvojkolejnosti civilního výkonu rozhodnutí. Exekuční řád totiž přenesl část pravomocí soudu, které souvisí s výkonem rozhodnutí, na soudního exekutora.⁴ Setkáváme se tedy se situací, kdy vedle sebe stojí dva paralelní právní režimy. Na jedné straně stojí výkon rozhodnutí podle části šesté občanského soudního řádu, který provádí civilní soud, na straně druhé tzv. soudní exekuce podle exekučního řádu, prováděný soudním exekutorem. Oprávněný má právo si zvolit, jaký z těchto dvou režimů považuje za vhodný k vynucení dlužné povinnosti na povinném.⁵ Účel obou právních režimů je stejný – donucení povinného ke splnění povinnosti, která mu byla uložena vykonatelným rozhodnutím, a která nebyla povinným splněna dobrovolně.

Jistá omezení pro výběr orgánu, který výkon rozhodnutí provede, plynou ze zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, který výkon některých rozhodnutí svěřuje výlučně soudu. Konkrétně se jedná např. o výkon rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí podle § 492 a násl. nebo o výkon rozhodnutí ve věcech péče soudu o nezletilé podle § 497 a násl.⁶

2.3. Postavení soudního exekutora

Nový institut soudního exekutora, který do našeho právního řádu přinesl v roce 2001 exekuční řád, má podle zákonodárce za úkol usnadnit oprávněným osobám vymáhání splnění povinností povinných osob, které tyto povinnosti nesplní dobrovolně, a zároveň tak ulehčit soudům od někdy zdlouhavých soudních řízení.⁷ Jak uvádí Mádr v soudcovském komentáři občanského soudního řádu: „*přes celou řadu legislativních nedostatků a skutečných i uměle vyvolaných problémů institut*

---

⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁵ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

⁶ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-077-2.

⁷ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5.

soudních exekutorů jednoznačně přispěl k významnému posílení vymahatelnosti práva“.⁸ Původ osoby soudního exekutora nalezneme ve francouzském modelu civilních exekucí, odkud se zákonodárce, mimo jiných států, inspiroval pro vytvoření této nové právnické profese v České republice.⁹

Postavení soudního exekutora popisuje exekuční řád již ve svých základních ustanoveních. Soudního exekutora vymezuje jako fyzickou osobu, která splňuje předpoklady pro výkon funkce, a kterou stát pověřil vedením vlastního exekutorského úřadu.¹⁰ Tato legální definice, která naznačuje, že soudní exekutor musí splňovat zvláštní předpoklady, zároveň nepřímě odkazuje na ustanovení § 9, který je konkretizuje takto: „*exekutorem může být jmenován občan české republiky, který je plně svéprávný, získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo, je bezúhonný, vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi, a složil exekutorskou zkoušku.*“¹¹ Dále musí být soudní exekutor pověřen exekutorským úřadem, do kterého je jmenován na návrh Exekutorské komory ministrem spravedlnosti.¹² Návrhu předchází výběrové řízení do uvolněného exekutorského úřadu. Počet těchto úřadů je regulován ministrem spravedlnosti za doprovodu Exekutorské komory. Tento *numerus clausus* zákonodárce odůvodňuje tím, že s ohledem na vysoké požadavky dozoru, které jsou dány přenesením části mocenských pravomocí ze státu na soudního exekutora, je kontrola možná jen u regulovaného počtu soudních exekutorů, podobně jako je tomu například u notářů.¹³ Do doby než je exekutor, který splňuje požadavky uvedené v § 9, pověřen úřadem, je označován jako exekutorský kandidát.

V rámci exekutorských úřadů není zaveden princip teritoriality. Oprávněný si tak může zvolit exekutora, který bude vymáhat povinnosti bez ohledu na sídlo exekutorského úřadu, který musí být ze zákona umístěn v obci, ve které je sídlo okresního soudu, do jehož obvodu byl exekutor jmenován.¹⁴ Z tohoto ustanovení

---

⁸ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-273-3.

⁹ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

¹⁰ § 1 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹¹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹² ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

¹³ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

¹⁴ § 14 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

však pro oprávněného neplynou žádná omezení pro svou volbu, jelikož neudává rozsah územní příslušnosti jednotlivých soudních exekutorů.¹⁵

Stejně jako u jiných právnických profesí, i soudní exekutor musí být součástí stavovské samosprávy. Po jmenování do úřadu se stává povinně členem Exekutorské komory České republiky se sídlem v Brně.¹⁶

Ve smyslu § 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, který zní: „*kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele*“¹⁷, nutno podotknout, že tyto aspekty definující osobu podnikatele korespondují s ekonomicky právním pohledem i na soudního exekutora, což často potvrzuje i Ústavní soud ve svých nálezech a usneseních.¹⁸

Soudní exekutor nevykonává pouze exekuční činnost, která souvisí s výkonem rozhodnutí, ale také činnosti další, které jsou exekučním řádem taxativně vymezeny.¹⁹ Jedná se například o právní pomoc pro účastníky exekučního řízení po vydání exekučního titulu nebo v souvislosti s exekuční a další činností, autorizovanou konverzi dokumentů, v souvislosti s exekučním řízením přijímání peněz, listin nebo movitých věcí do úschovy, doručování písemností, dražbu movitých a nemovitých věcí, sepisování exekutorských zápisů a jiné. Činnost soudního exekutora je ze zákona neslučitelná s jinou výdělečnou činností, vyjma správy vlastního majetku. Dále smí soudní exekutor za úplaty vykonávat vědeckou, publikační pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou nebo uměleckou činnost.²⁰ V souvislosti s činností soudního exekutora je důležité zmínit, že podle § 28 exekučního řádu se na úkony soudního exekutora hledí jako na úkony soudu.²¹ Soudní exekutor disponuje, díky tomuto ustanovení, veřejnoprávní povahou, která

---

¹⁵ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-077-2.

¹⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5.

¹⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

¹⁹ Konkrétně v § 74 – 86 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²⁰ § 3 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²¹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

se vyznačuje především jeho pravomocí rozhodovat o právech a povinnostech soukromých subjektů.²²

2.4. Exekuční titul

Než si v následující podkapitole vymežíme okolnosti spojené se zahájením a průběhem exekučního řízení, je nezbytné, abychom se věnovali samostatně nejprve exekučnímu titulu, který je jednou ze základních podmínek exekučního řízení, jelikož bez něj nelze za žádných okolností exekuci provést.

Tento titul je pojátkem mezi nalézacím řízením, jehož je výsledkem, s řízením exekučním. K zahájení exekučního řízení totiž zásadně nepostačí pouhé tvrzení o existenci nesplněné povinnosti, ale je nutné, aby v první řadě proběhlo řízení nalézací.²³ Exekučním titulem disponuje oprávněná osoba, a na jeho základě se může exekuční cestou domáhat splnění povinností povinnou osobou. Obecně se exekučním titulem rozumí rozhodnutí orgánu, který v nalézacím řízení rozhodl o uložení povinnosti povinné osobě ve prospěch osoby oprávněné. Po uplynutí určené lhůty ke splnění povinnosti, nastupuje možnost vymožení takové povinnosti skrze soudní exekuci.²⁴ Exekuční řád demonstrativním výčtem předkládá, co je exekučním titulem. Konkrétně uvádí například vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek, vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek, vykonatelný rozhodčí nález, notářský zápis s vykonatelností, vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci a jiné.²⁵

Jelikož je exekuční titul schopen ve svém důsledku způsobit z pohledu povinné osoby tak závažnou věc, jako nucený výkon rozhodnutí skrze exekuční řízení, musí splňovat zákonem předepsanou formu a náležitosti, které jsou materiálního i formálního charakteru. Materiální charakter má v samotné listině exekučního titulu náležitost přesného vymezení osoby jak povinného, tak

---

²² KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

²³ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

²⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-571-5.

²⁵ § 40 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

oprávněného, a zároveň přesné a jednoznačné vymezení uložených povinností, včetně konkrétně vymezené lhůty pro jejich splnění tak, aby v exekučním řízení nemohly vyvstat jakékoli pochybnosti. Naopak charakter formální má samotná vykonatelnost exekučního titulu, která se pojí jak s marným uplynutím lhůty ke splnění povinností, tak s nabytím právní moci tohoto titulu.²⁶

2.5. Zahájení a průběh exekučního řízení

V případě existence exekučního titulu, který nebyl úspěšně a dobrovolně naplněn ze strany povinné osoby ve stanovené lhůtě, nic nebrání oprávněné osobě, která má v exekučním řízení jako jediná aktivní legitimaci v rámci dispoziční zásady, v tom, aby podala u vybraného soudního exekutora návrh na zahájení exekučního řízení.²⁷ Spolu s exekučním titulem je exekuční návrh základním předpokladem pro provedení exekuce.²⁸

K exekučnímu návrhu musí být připojen originál nebo úředně ověřená kopie exekučního titulu s doložkou vykonatelnosti.²⁹ Exekuční návrh lze podat pouze u jednoho soudního exekutora. Zahájení řízení způsobuje pro další exekuční návrhy v téže věci překážku litispendence, kterou soudní exekutor sám při zahájení řízení nezkoumá. V praxi na tuto překážku často soudního exekutora upozorní sám povinný, případně na ni skrze Centrální evidenci exekucí přijde exekuční soud. Pokud by oprávněná osoba podala exekuční návrh v téže věci současně u více soudních exekutorů, je podle exekučního řádu k provedení exekučního řízení kompetentní ten, který je zapsán jako první v rejstříku zahájených exekucí.³⁰

Soudní exekutor má 15tídenční lhůtu na to, aby se exekučním návrhem začal zabývat, a to tak, že návrh odmítne, zamítne nebo požádá soud o pověření a nařízení exekuce. Sám ex offo nezkoumá, zda skutečně k dobrovolnému splnění povinností z exekučního titulu nedošlo, ale presumuje správnost tvrzení oprávněné osoby, přičemž se proti němu povinná osoba může bránit tvrzením opaku, který musí

---

²⁶ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

²⁷ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5.

²⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

²⁹ § 38 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

³⁰ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

prokázat. Zabývá se správností, úplností a srozumitelností exekučního návrhu. Pokud zjistí nedostatky, vyzve oprávněného k opravě nebo doplnění ve stanovené lhůtě. Neučiní-li tak oprávněný, soudní exekutor návrh odmítne. Exekuční návrh může soudní exekutor též zamítnout, a to z důvodu nesplnění zákonných podmínek pro provedení exekuce.³¹

Za předpokladu, že je exekuční návrh bezvadný, je exekuční řízení zahájeno dnem, kdy je exekuční návrh doručen soudnímu exekutorovi.³² V tomto okamžiku soudní exekutor požádá exekuční soud o pověření a nařízení exekuce. Toto pověření soud vydá do 15ti dnů za předpokladu, že jsou splněny všechny zákonné podmínky.³³ Tyto striktní lhůty, které by měly být dodržovány, jsou právě tím důvodem, proč jsou soudní exekuce efektivnějším způsobem vymáhání povinností z exekučních titulů, jelikož alespoň částečně zaručují co nejrychlejší průběh řízení.

Jakmile soudní exekutor obdrží pověření k exekuci, musí do 15ti dnů vyrozumět oprávněnou osobu o zahájení exekuce, a to do vlastních rukou. Toto vyrozumění má exekutor povinnost zaslat i povinné, a to nejpozději s prvním exekučním příkazem.³⁴ Vyrozumění musí obsahovat také poučení o právech a povinnostech účastníků řízení. Povinné osobě exekutor společně s vyrozuměním zašle také výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, ve které vyčíslí vymáhaný nárok a zálohu na snížené náklady exekuce.³⁵ Dále povinného poučí, že pokud splní do 30ti dnů od doručení výzvy nárok, který se vymáhá, a uhradí zálohu, vydá exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce.³⁶ Prakticky to znamená, že povinnému z takového jednání plyne benefit ve formě snížení nákladů exekuce na jednu polovinu a exekuční řízení nebude dále pokračovat provedením samotné exekuce. Pokud však povinný takto neučiní, a exekuční příkaz nabyde právní moci, bude přikročeno k provedení exekuce. V praxi této možnosti povinné osoby využívají jen ve velmi málo případech.³⁷

---

³¹ § 44 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti

³² § 35 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti

³³ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

³⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

³⁵ § 46 odst. 6 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

³⁶ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

³⁷ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

Vyrozumění způsobuje také právní důsledky spojené se zajištěním majetku povinného. Konkrétně se jedná o tzv. generální inhibitorium, které povinnému zakazuje a znemožňuje jakkoliv nakládat s celým svým majetkem.³⁸

Po vydání pověření exekučním soudem může soudní exekutor začít zjišťovat majetek povinného, především za pomoci součinnosti třetích osob. Výsledek zjištění ovlivňuje soudního exekutora při výběru způsobu provedení exekuce, který je zcela na jeho úvaze.³⁹ Omezen při výběru způsobu exekuce je soudní exekutor pouze zásadou přiměřenosti exekuce a vhodnosti způsobu provedení exekuce. V téže věci může být exekuce prováděna i kombinací několika způsobů. Na základě zvoleného způsobu nebo kombinace způsobů provedení exekuce vydá soudní exekutor exekuční příkaz.⁴⁰ Jedná se o procesní rozhodnutí soudního exekutora, kterým je určen způsob provedení exekuce a majetek povinné osoby, který bude touto exekucí legálně postižen.⁴¹

V důsledku doručení exekučního příkazu povinnému se setkáváme s dalším právním důsledkem, který dopadá na majetek povinného, a to se speciálním inhibitorem. Na rozdíl od inhibitoria generálního, který nám postihoval celý majetek povinného, inhibitorium speciální postihuje pouze majetek vymezený v exekučním příkazu.⁴²

V následující fázi dochází k samotnému nucenému vymožení povinnosti z exekučního titulu, tedy k provedení samotné exekuce. Předchází mu však nutnost splnění dvou základních podmínek, kterými jsou nabytí právní moci exekučního příkazu a doložka provedení exekuce, čímž se rozumí zápis do rejstříku zahájených exekucí.⁴³ Exekutor při provedení exekuce postupuje rychle a účelně, jak mu káže exekuční řád.⁴⁴ Soudní exekutor vede exekuci až do výsledného vymožení povinnosti z exekučního titulu, včetně vymožení nákladů exekuce a nákladů

---

³⁸ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

³⁹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁴⁰ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-077-2.

⁴¹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁴² ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

⁴³ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁴⁴ § 46 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

oprávněné osoby. Pokud tímto způsobem dojde k plnému uspokojení, je exekuce skončena, a to i bez vydání rozhodnutí o skončení exekuce.⁴⁵ Skončena je i v případě, že dojde k dobrovolnému splnění povinnosti a uhrazení zálohy již v 30ti denní lhůtě, která je dána výzvou ke splnění vymáhané povinnosti v počátku exekučního řízení. Jiným způsobem skončení exekuce, o kterém je však exekutor povinen vydat oznámení o skončení exekuce, může být její zastavení⁴⁶, kterému se budeme věnovat v pozdější kapitole, jakožto institutu obrany povinné osoby. Skutečnost, že byla exekuce jakýmkoli způsobem skončena, soudní exekutor zanesse do rejstříku zahájených exekucí a do Centrální evidence exekucí.⁴⁷

Od zahájení exekučního řízení až po jeho skončení vede o exekučním řízení soudní exekutor exekuční spis. Spis může být veden jak v elektronické, tak listinné podobě. Do spisu se postupně v průběhu exekučního řízení zanáší jednotlivé úkony a rozhodnutí soudního exekutora a exekučního soudu, ale také dokumenty přichozí, které mohou pocházet například od účastníků řízení, a dokumenty odchozí, týkající se daného řízení.⁴⁸ Vedení exekučního spisu se řídí Stavovským předpisem Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kancelářským řádem.

2.6. Způsoby provedení exekuce

Nyní jsme si objasnili, že výběr způsobu provedení exekuce je na uvážení soudního exekutora, který je při volbě vázán zásadou přiměřenosti exekuce a zásadou vhodnosti způsobu provedení exekuce. Procesním prostředkem k provedení zvoleného způsobu exekuce je exekuční příkaz, ve kterém je způsob provedení exekuce uveden, stejně tak jako rozsah postiženého majetku. Při volbě způsobu provedení a vydání exekučního příkazu musí soudní exekutor postupovat tak, aby byla exekuce provedena rychle a účelně.

---

⁴⁵ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

⁴⁶ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-077-2.

⁴⁷ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁴⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

Výčet způsobů provedení exekuce udává exekuční řád v § 59, a jen těmito způsoby lze exekuci provést, soudní exekutor se od nich v žádném případě nesmí odchýlit.⁴⁹ Konkretizaci provedení jednotlivých způsobů nalezneme v občanském soudním řádu, na který exekuční řád odkazuje, a který se v tomto případě použije subsidiárně. Exekuční řád však není zcela vyloučen, jelikož udává některé odchylky u jednotlivých způsobů provedení exekuce, a právě v rámci těchto speciálních ustanovení se použije exekuční řád.⁵⁰

Pokud k rychlému a účelnému provedení exekuce nepostačí jeden ze způsobů provedení exekuce, může soudní exekutor přistoupit k provedení více způsobů, ad absurdum všemi zákonem stanovenými najednou, a to postupně nebo současně. Samozřejmě s přihlédnutím k principu přiměřenosti exekuce.⁵¹

Dle exekučního řádu rozlišujeme dva druhy exekucí od sebe navzájem odlišné povahou plnění.⁵² Prvním druhem jsou exekuce na peněžitá plnění, tedy exekuce ukládající zaplacení peněžité částky⁵³, druhým pak exekuce na nepeněžitá plnění, přesněji řečeno exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky.⁵⁴ V rámci jednotlivých druhů pak rozlišujeme několik taxativně vymezených způsobů provedení samotné exekuce.

2.6.1. Exekuce na peněžitá plnění

Exekuce na peněžitá plnění lze podle exekučního řádu provést srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých a nemovitých věcí, postižením závodu, správou nemovité věci nebo pozastavením řidičského oprávnění⁵⁵ (ale to pouze v případě, že je předmětem plnění dlužné výživné pro nezletilé děti, a děti zletilé, disponující statutem studenta do 26ti let).⁵⁶ Exekuce na peněžitá plnění se vyznačují jistým specifickým omezením při volbě způsobu

---

⁴⁹ § 58 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁵⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-571-5.

⁵¹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5.

⁵² ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

⁵³ § 58 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁵⁴ § 58 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁵⁵ § 59 odst. 1 písm. a – f zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁵⁶ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

provedení, která je v rukou soudního exekutora. Exekuční řád nejen že taxativně vyjmenovává jednotlivé způsoby, ale také udává hierarchii užití způsobů provedení exekuce skrze pravidla uvedená v § 58 odst. 2, podle kterého musí soudní exekutor postupovat, rozhodne-li o provedení exekuce více různými způsoby.⁵⁷ Toto pravidlo však není neprolomitelné. Soudní exekutor se od něj může odchýlit, bránilo-li by to účelu exekuce, nebo pokud by odlišný způsob navrhl sám povinný, či by s odlišným postupem vyslovil souhlas.⁵⁸

2.6.2. Exekuce na nepeněžitá plnění

Exekuce na nepeněžitá plnění lze provést vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci nebo provedením prací a výkonů.⁵⁹ Způsob provedení exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky je dán samotnou podstatou povinnosti uvedené v exekučním titulu. Způsoby provedení exekucí na nepeněžitá plnění se tedy z logiky věci nedají navzájem kombinovat.⁶⁰

---

⁵⁷ § 58 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁵⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁵⁹ § 59 odst. 2 písm. a – d zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁶⁰ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

3. SUBJEKTY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

Obligatorním prvkem exekučního řízení jsou nepochybně jeho procesní subjekty. Mezi základní subjekty exekučního řízení řadíme zejména soudního exekutora a exekuční soud. Dále jsou jimi bezesporu základní účastníci řízení, tedy osoba oprávněného a povinného, kteří jsou v exekučním řízení nositeli procesních práv a povinností⁶¹, ale také někteří další účastníci.

3.1. Soudní exekutor

Osobu soudního exekutora jsme si vymezili již v předchozí kapitole. Je zde tedy, pro vymezení soudního exekutora jako subjektu exekučního řízení, na místě zdůraznit fakt neexistence místní příslušnosti v rámci výkonu jeho činnosti. Soudní exekutor je na jedné straně v postavení orgánu státu, který má pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech jiných osob, a na který je kladen důraz na nezávislost a nestrannost, na druhé straně je však podnikající soukromou osobou pohybující se v místně neohrazeném tržním prostředí.⁶² Tato absence místní příslušnosti umožňuje oprávněné osobě, v rámci dispoziční zásady, zvolit si jakéhokoli soudního exekutora v rámci České republiky, tedy i toho nejbližšího. Z tohoto stavu plynou pro exekuční řízení nežádoucí důsledky, jako například nárůst nákladů řízení, nárůst nákladů na dopravu účastníkům řízení apod. Jednoduše dochází ke snižování efektivity exekučního řízení obecně.⁶³ Řešení této nepříznivé situace je však zcela v rukou zákonodárce.

Podle § 5 exekučního řádu má soudní exekutor možnost zaměstnávat zaměstnance. Na ty může v rámci exekučního řízení, na základě písemného pověření, přenést výkon úkonů exekuční činnosti.⁶⁴ Zaměstnanci soudního exekutora vystupují jménem exekutorského úřadu, a právě pouze zaměstnanec může soudní exekutor výkonem úkonů exekuční činnosti pověřit. Při provádění těchto úkonů jinými osobami než zaměstnanci se jedná pouze o asistenční činnosti

---

⁶¹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁶² WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁶³ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

⁶⁴ § 5 odst. 1 a 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

nebo činnost související s provozem samotného exekutorského úřadu.⁶⁵ Rozsah pověření se liší v návaznosti na profesní postavení zaměstnance v exekutorském úřadu. Na exekutorského koncipienta může ve světle § 5 exekučního řádu soudní exekutor přenést provádění úkonů, které jsou předmětem exekuční činnosti⁶⁶, nemůže ho však pověřit k vydání exekučního příkazu, k výkonu dražby nemovité věci nebo obchodního závodu, vydání rozhodnutí v exekuci prodejem nemovitých věcí nebo závodu, ani k zřizování zástavního práva.⁶⁷ Vykonavatele může soudní exekutor pověřit pouze prováděním úkonů, které provádí vykonavatel podle občanského soudního řádu⁶⁸, tedy k úkonům spíše faktickým, nežli administrativním.⁶⁹ Zaměstnancem úřadu, na kterého může podle exekučního řádu soudní exekutor delegovat provedení úkonů v exekuční nebo další činnosti bez limitů je exekutorský kandidát.⁷⁰

3.2. Exekuční soud

Exekuční soud má v exekučním řízení jednu hlavní a nezastupitelnou pravomoc, a to vydávání pověření k exekuci. Soudní exekutor má 15ti denní lhůtu k tomu, aby o pověření požádal exekuční soud, a tato lhůta plyne ode dne, kdy mu byl doručen exekuční návrh.⁷¹ Příslušnost exekučního soudu stanovuje exekuční řád v § 45, a to tak, že věcně příslušný je vždy soud okresní, jakožto soud prvního stupně, a je vyloučeno, aby jím byl soud jiný, například krajský nebo vrchní, a to i za předpokladu, že by takový soud byl v předcházejícím nalézacím řízení prvoinstančním soudem.⁷² Místně příslušný je ten okresní soud, v jehož obvodu má povinný místo trvalého pobytu, jedná-li se o fyzickou osobu, nebo sídlo, jedná-li se o osobu právnickou.⁷³

---

⁶⁵ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

⁶⁶ § 21 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁶⁷ § 21 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁶⁸ § 27 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁶⁹ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

⁷⁰ § 25 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁷¹ § 43a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁷² KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

⁷³ § 45 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

Další činností exekučního soudu v rámci exekučního řízení je vydávání pokynů k částečnému nebo úplnému odmítnutí, zamítnutí nebo zastavení exekuce, rozhodování o návrhu na odklad exekuce, kterému soudní exekutor nevyhověl, rozhodování o návrhu na zastavení exekuce nebo rozhodování o námitkách podjatosti soudního exekutora. Dále je předseda exekučního soudu kárným žalobcem proti exekutorovi, který vede exekuci, proti kandidátovi, koncipientovi nebo zástupci tohoto exekutora. Předseda exekučního soudu může též provádět státní dohled nad exekuční činností a další činností soudního exekutora podle § 74 odst. 1 písm. c exekučního řádu, tedy nad sepisováním listin a výkonem jiné činnosti, stanoví-li tak exekuční řád.⁷⁴ Pokud se jedná o dozor nad exekuční činností obecně, je k ní příslušný předseda exekučního soudu, do jehož obvodu byl soudní exekutor jmenován. V konkrétní věci pak předseda exekučního soudu, který soudního exekutora k exekuci pověřil. Dozorovou pravomocí nad soudními exekutory je nadáno především ministerstvo spravedlnosti a Exekutorská komora. Pověřením dozorovou pravomocí zároveň i exekuční soud je důsledkem velmi vysokého počtu zahájených exekucí, ke kterým je nutné v rámci řádné a efektivní kontroly přidělit větší počet kvalifikovaných osob. V procesu exekučního řízení je takovou nejbližší se ho dotýkající osobou bezpochyby právě předseda exekučního soudu.⁷⁵

3.3. Účastníci řízení

Účastníci řízení jsou obligatorním předpokladem pro exekuční řízení, bez jejichž vzájemné přítomnosti postrádá exekuční řízení svého smyslu. Kdo jsou účastníci exekučního řízení jednoznačně udává § 36 exekučního řádu. Na jedné straně je to oprávněný, vyznačující se aktivní legitimací, tedy držící ve svých rukou návrh na zahájení exekuce dle dispoziční zásady. Na straně druhé povinný, který je legitimován pasivně.⁷⁶ Postavení účastníků exekučního řízení se odvíjí od jejich postavení v hmotněprávním vztahu, který je předmětem exekučního řízení.⁷⁷

---

⁷⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁷⁵ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

⁷⁶ § 36 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

⁷⁷ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

Účastníci řízení musí splňovat obecnou podmínku podle občanského soudního řádu, aby se o nich dalo jako o účastnících vůbec hovořit – podmínku právní osobnosti neboli subjektivity.⁷⁸ Právní osobnost je taková vlastnost fyzické nebo právnické osoby, která jí přiznává způsobilost být účastníkem řízení.⁷⁹ Ve světle ustanovení § 104 odst. 1 občanského soudního řádu, se jedná o takovou podmínku řízení, jejíž absence je schopna vyvolat zastavení exekučního řízení, jelikož ztratí-li nebo nedisponuje-li vůbec osoba právní osobností, jedná se o nedostatek neodstranitelný.⁸⁰ Právní osobnost účastníků řízení totiž nemůže být omezena, účastníci jí nemohou být zbaveni, ani se jí účastník nemůže dobrovolně vzdát.⁸¹ K zániku právní osobnosti u fyzických osob dochází pouze smrtí, zánikem pak u osob právnických.⁸² Na podporu tvrzení neodstranitelného nedostatku je zcela logické, že nelze vést exekuční řízení s účastníkem, který již právně neexistuje.

Neméně důležitá vlastnost účastníků řízení je jejich procesní způsobilost, jejíž rozsah je vázán na rozsah svéprávnosti konkrétního účastníka.⁸³ Svěprávností rozumíme způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem – tedy právně jednat. Stejně jako právní osobnosti, ani svéprávnosti se nikdo nemůže ani z části vzdát.⁸⁴ Na rozdíl od právní osobnosti však může u svéprávnosti fyzické osoby dojít k jejímu omezení soudem.⁸⁵ V takovém případě půjde taktéž o nedostatek podmínky řízení, a však podle § 104 odst. 2 občanského soudního řádu takový, který lze zhojit. Na rozdíl od fyzických osob, osoby právnické nedisponují přirozenou vůlí k právnímu jednání, a proto nám pro účely jejich procesní způsobilosti občanský soudní řád v § 21 vymezuje, kdo může za právnickou osobu jednat.⁸⁶

---

⁷⁸ § 19 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

⁷⁹ § 15 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁸⁰ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁸¹ DVORÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné. 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-187-3.

⁸² § 23 a § 118 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁸³ § 20 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

⁸⁴ § 15 odst. 2 a § 16 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁸⁵ § 55 a § 56 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁸⁶ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

Exekuce na peněžité i nepeněžité plnění mají povahu sporného řízení⁸⁷, kde proti sobě stojí na straně jedné navrhovatel (oprávněný) a na straně druhé odpůrce (povinný).⁸⁸ V exekučním návrhu oprávněný identifikuje svou osobu za oprávněného, a stejně tak identifikuje jinou osobu za povinného. Toto tvrzení musí být před pověřením a nařízením exekuce prověřeno z hlediska korespondence s údaji uvedenými v exekučním titulu. Zkoumá se věcná legitimace, tedy zda označený oprávněný je opravdu nositelem subjektivního práva, které má být naplněno, a stejně tak z druhé strany, zda označený povinný je tím, kdo nesplnil svou subjektivní povinnost vůči oprávněnému.⁸⁹ Pečlivé zkoumání identifikačních údajů je důležitým bodem exekučního řízení, jelikož záměna osob, jakožto účastníků řízení, je nepřípustnou skutečností, která je schopna způsobit neoprávněnost exekuce, jako tomu bylo v případě záměny osoby otce za syna, který má shodné jméno a příjmení se svým otcem, proti kterému byla dle Ústavního soudu exekuce vedena neoprávněně, jelikož soud pečlivě neproověřil, kdo je v dané exekuci povinným.⁹⁰

3.3.1. Oprávněný

Za oprávněného označujeme osobu, která drží ve svých rukou faktické zahájení soudní exekuce. Je procesně vybaven aktivní legitimací vyplývající z existence hmotněprávního vztahu, jehož nositelem je v tomto případě exekuční titul, který oprávněnému zakládá subjektivní právo, jemuž odpovídá subjektivní povinnost povinného.⁹¹ Aktivní legitimace spočívá jednoduše řečeno v tom, že je to oprávněný, kdo je aktivně věcně legitimován zahájit exekuční řízení, jelikož právě jemu svědčí subjektivní právo, jehož vymožení se domáhá. Pokud oprávněný podá na základě jeho aktivní legitimace exekuční návrh, je pak naplnění tohoto subjektivního práva kýženým výsledkem samotného exekučního řízení, který je vymáhán skrze subjektivní povinnost povinného, která nebyla splněna dobrovolně.

---

⁸⁷ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5.

⁸⁸ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.

⁸⁹ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.

⁹⁰ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. I. ÚS 3016/09-1, publikováno pod č. 159/62 ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS.

⁹¹ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

Podání exekučního návrhu může oprávněný učinit na základě dispoziční zásady. Ta spočívá ve vymezení osoby, která má v řízení procesní iniciativu, a tou je v rámci dispoziční zásady vždy účastník řízení, jelikož se jedná o řízení sporné, které se zahajuje pouze na návrh, nikoli z moci úřední.⁹² V kombinaci s aktivní legitimací je tímto účastníkem konkrétně oprávněný. Podání exekučního návrhu je jedním z dispozičních úkonů, které může oprávněný jakožto účastník exekučního řízení činit, a jedná se o prvotní právní úkon oprávněného v rámci exekučního řízení, který je schopný vyvolat právní následky.⁹³

Za oprávněného se účastník exekučního řízení označí sám v exekučním návrhu jako za osobu, které svědčí právo z exekučního titulu.⁹⁴ Oprávněný je jednoduše řečeno ten, kdo žádá soudního exekutora o to, aby v jeho prospěch vynutil u jiného dobrovolně nesplněnou povinnost, která souvisí s naplněním jeho subjektivního práva, plynoucího z exekučního titulu.⁹⁵ Je to tedy taková osoba, v jejíž prospěch je exekuční řízení vedeno.

Co se týká terminologie, v literatuře se v souvislosti s exekučním řízením nejčastěji setkáváme s označením oprávněného také za věřitele.⁹⁶ K označení oprávněného termínem věřitel dochází v souvislosti s exekučním vymáháním závazků, jejichž předmětem je plnění majetkové povahy.⁹⁷

---

⁹² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-571-5.

⁹³ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

⁹⁴ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

⁹⁵ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.

⁹⁶ Exekutoři radí!: 4. Kdo je věřitel?. In: *Exekutorská komora České republiky* [online]. Praha, 5. září 2012 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/788-4-kdo-je-veritel?w=>

⁹⁷ § 1721 a § 1722 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

3.3.2. Povinný

Jak jsme si již vysvětlili výše, oprávněný je nositelem legitimace aktivní, naproti tomu povinný se vyznačuje legitimací pasivní. Z významu slova „pasivní“ můžeme dovést, že se jedná o legitimaci nezávislé na vůli či konání povinného. Pasivně legitimován bude povinný jednoduše tím, že jej oprávněný jako povinného identifikuje v exekučním návrhu. Povinný je tedy nositelem subjektivní povinnosti, plynoucí z neuspokojeného subjektivního práva oprávněného.

Z exekučního titulu povinnému svědčí povinnost.⁹⁸ Splnění této subjektivní povinnosti je předmětem exekučního řízení. A však je podmínkou, aby mohlo být exekuční řízení vůbec zahájeno, aby taková povinnost plynoucí z exekučního titulu ve prospěch oprávněného, nebyla ze strany povinného dobrovolně a včas ve lhůtě splněna, ať zcela nebo zčásti. Z tohoto faktu dovozujeme, že skutečnost nesplnění subjektivní povinnosti povinným dobrovolně, a tím neuspokojení subjektivního práva oprávněného, je předpokladem pro zahájení exekučního řízení.

Povinným je ve zkratce osoba, proti níž se exekuční řízení vede. V souvislosti s exekučním vymáháním závazků, jejichž předmětem je plnění majetkové povahy, se v literatuře setkáváme v rámci označení povinného s termínem dlužník.⁹⁹

3.3.3. Společenství účastníků

Na straně oprávněného i povinného je možné hovořit o společenství účastníků řízení, pokud je předem založeno exekučním titulem. V praxi se se společenstvím účastníků setkáváme nejčastěji na straně osoby povinné. Exekuční titul identifikuje okruh společenství účastníků, ale také stanovuje, zda se povinným ukládá splnění povinnosti společně a nerozdílně nebo naopak dělitelným plněním.¹⁰⁰ Této situaci, kdy je možné vymáhat v rámci jednoho exekučního řízení

---

⁹⁸ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

⁹⁹ § 1721 a § 1722 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁰⁰ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

splnění povinnosti různými způsoby exekuce, které soudní exekutor zvolí, na více povinných, nazýváme tzv. pasivní solidaritou.¹⁰¹

3.3.4. Zastoupení účastníků řízení

Pro zastoupení účastníků exekučního řízení musíme vycházet z obecné úpravy občanského soudního řádu, jelikož samotný exekuční řád o zastoupení účastníků řízení nehovoří. Podle úpravy obsažené v občanském soudním řádu může být účastník řízení zastoupen na základě zákona, rozhodnutí soudu nebo plné moci. Budeme-li se zabývat nejtypičtější formou zastoupení v exekučním řízení, tedy na základě plné moci, je takový účastník řízení zastupován velmi často, a to zejména advokátem.¹⁰² Ačkoli to exekuční řád ani občanský soudní řád výslovně neupravují, je zde možnost, aby byl účastník exekučního řízení zastoupen také jiným soudním exekutorem, který však není pověřen jeho exekucí¹⁰³, jelikož by v takovém případě nebyl exekutor v poměru k tomuto konkrétnímu exekučnímu řízení nestranný. Tento fakt lze dovodit z ustanovení exekučního řádu o další činnosti exekutora, které dovoluje soudnímu exekutorovi v rámci další činnosti poskytovat právní pomoc oprávněnému nebo povinnému po vydání exekučního titulu, jakož i v souvislosti s exekuční a další činností.¹⁰⁴ Změny v rámci zastoupení v exekučním řízení musí zastupovaný i zmocněnec oznamovat nejen soudnímu exekutorovi, ale i exekučnímu soudu.¹⁰⁵

Fakt, že se účastník exekučního řízení může nechat na základě plné moci zastoupit jiným soudním exekutorem, se pro takového účastníka ve výsledku jeví jako nejpříznivější forma zastoupení, jelikož kdo jiný je v oblasti exekučního práva více odborně a znalostně vybaven než sám soudní exekutor. V praxi se tomu tak ovšem děje velice poskromnu. Tuto skutečnost si vysvětlují subjektivní domněnkou, že o této možnosti účastníci řízení často nevědí, z důvodu absence konkrétního vyjádření této možnosti v zákoně. Dále se domnívám, že to může být

¹⁰¹ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

¹⁰² WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

¹⁰³ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

¹⁰⁴ § 74 odst. 1 písm. a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁰⁵ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

způsobeno tím, jaké mínění má obecně široká veřejnost o osobě soudního exekutora, a tudíž se nejspíše účastník exekučního řízení (konkrétně povinný) nechce nechat zastupovat takovou osobou, které se společnost, a možná, že i on sám nejvíce bojí. Na druhou stranu, pokud by měl soudní exekutor více klientů, kteří by žádali o procesní zastoupení v exekučním řízení, je otázkou, zda by to soudního exekutora příliš časově nezatěžovalo a nedělo by se tak na úkor jeho činnosti hlavní.

3.4. Další účastníci řízení

Samotná povaha exekučního řízení vylučuje, aby v exekučním řízení vystupoval účastník vedlejší¹⁰⁶, jelikož vedlejší účastník řízení má právní zájem na výsledku řízení, a může tedy v řízení vystupovat ve prospěch některého z účastníků.¹⁰⁷ To je v exekučním řízení nepřipustné, a z logiky věci vyplývá, že exekuční řízení, jehož výsledkem má být efektivní výkon rozhodnutí, již nemůže být v této fázi ovlivňováno nebo znovu skutkově přezkoumáváno, jelikož to se uskutečnilo již v nalézacím řízení, jehož výsledkem bylo předmětné rozhodnutí čekající pouze na výkon – zde exekuční titul.

Okruh účastníků řízení není zdaleka vyčerpán osobou oprávněného a povinného. Již v meritorním ustanovení o účastnících exekučního řízení – v § 36 exekuční řád v odst. 2 jasně uvádí, že účastníkem exekučního řízení je i manžel povinného, ale to pouze za předpokladu, že je exekucí postihován také jeho majetek nebo majetek ve společném jmění manželů.¹⁰⁸ Nejedná se tedy o obligatorního účastníka řízení, a k jeho účastenství musí dojít ke splnění této podmínky.

Za účastníka části řízení může být považován i soudní exekutor, a to v případě, že by soud nebo jiný soudní exekutor rozhodoval o jeho nároku na odměnu a hotové výdaje.¹⁰⁹ Proti tomuto rozhodnutí je soudní exekutor oprávněn využít všech opravných prostředků, pokud to zákon výslovně nevylučuje. Soudní

---

¹⁰⁶ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

¹⁰⁷ § 93 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹⁰⁸ § 36 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁰⁹ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

exekutor je podle Ústavního soudu též oprávněn podat v této věci i ústavní stížnost.¹¹⁰

Dále se v exekučním řízení vyskytuje okruh osob, které ač jsou účastníky exekučního řízení, nejsou nositeli procesních práv a povinností v plném rozsahu, ve kterém je mají oprávněný a povinný. Tyto osoby se stávají účastníky řízení ze samotné povahy plnění a zvoleného způsobu exekuce, za splnění základních podmínek občanského soudního řádu¹¹¹, tj. splnění kritéria právní osobnosti a procesní způsobilosti¹¹², a o jejich účastenství nemusí být formálně rozhodnuto. Takoví účastníci se nejčastěji podílejí na určité části exekučního řízení. Jedná se zpravidla o plátce mzdy, peněžní ústavy, dlužníky povinného, nájemce prostorů dražených nemovitostí, oprávněné osoby z věcného břemene, spoluvlastníky exekucí postižených věcí, dražitelé, apod.¹¹³

---

¹¹⁰ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

¹¹¹ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

¹¹² § 19 a § 20 zákona č. 89/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹¹³ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

4. POSTAVENÍ POVINNÉ OSOBY V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ

Procesní postavení povinného jsme si vymezili v předchozí kapitole skrze pasivní legitimitaci, a víme tedy, že povinný je osoba, které svědčí z exekučního titulu povinnost. Jinými slovy osoba, proti níž je exekuční řízení vedeno a je ve své podstatě dlužna určité povinnosti osobě oprávněné. V této kapitole si vymezíme především postavení povinného v rámci základů jeho ochrany v exekučním řízení, konkrétně elementárními procesními zásadami a zárukami, které jsou její nedílnou součástí.

Procesní zásady jsou nedílnou součástí právního řádu. V jednotlivých právních odvětvích udávají základní směr, kterým by se mělo právo ubírat. Jednoduše řečeno, právní zásady, jak uvádí Zahradníková, „představují určitá pravidla hry“ jednotlivých právních odvětví. V exekučním právu ovlivňují samotné řízení od jeho počátku až do konce. V samotném exekučním řádu ani občanském soudním řádu zpravidla nejsou uváděny výslovně ve své čisté formě. Opírají se především o právní vědu a judikaturu.¹¹⁴ Jejich právní závaznost konstatoval ve svém nálezu Ústavní soud již v roce 1997 slovy: „*pramenem práva obecně, jakož i pramenem práva ústavního, a to i v systému psaného práva, jsou rovněž základní právní principy a zvyklosti.*“¹¹⁵

Co se týká právních zásad směřujících k ochraně povinného, exekuční řízení se řídí v prvé řadě zcela nepochybně zásadami ústavními. Konkrétně se jedná především o zásady odvíjející se od práva na spravedlivý proces vycházející z Listiny základních práv a svobod. Příkladem elementárních zásad odvozených od práva na spravedlivý proces dopadající na exekuční řízení je zásada nezávislosti a nestrannosti soudu – zde soudního exekutora, zásada rovnosti stran nebo zásada ústnosti a veřejnosti. Tyto zásady jsou v exekučním řízení zcela neprůstřelné a exekuce by se k nim nikdy neměla stavět zády, neb je jejich výchozím pramenem právě Listina základních práv a svobod, která lidská práva a svobody zaručuje všem bez rozdílu.¹¹⁶

¹¹⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-571-5.

¹¹⁵ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, publikováno pod č. 163/1997 ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS.

¹¹⁶ Čl. 3, čl. 36 odst. 1 a čl. 37 odst. 3 usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR.

Další zásady, kterými je exekuční řízení ovládáno, jsou všeobecné zásady civilního procesu. Z obecné teze, že exekuční řízení je civilním řízením sporným, se v exekučním řízení uplatní především zásady typické pro sporná řízení.¹¹⁷ Pro účely ochrany povinného v exekučním řízení konkrétně zásada dispoziční, zásada rovnosti, zásada kontradiktornosti, zásada formální pravdy, zásada projednací, ale třeba i zásada rychlosti a hospodárnosti.¹¹⁸

Vedle ústavních zásad a všeobecných zásad civilního procesu stojí další skupina, do které spadají zásady typické pouze pro řízení exekuční, které jsou mu vlastní a jsou pro něj specifické. Do této kategorie řadíme právě zásadu ochrany a zásadu obrany povinné osoby.¹¹⁹ Pro účely této diplomové práce je přiléhavější si tuto zásadu rozdělit na její dílčí části – zásadu ochrany a zásadu obrany povinné osoby, abychom v dalších kapitolách byli schopni snadněji myšlenkově uchopit jednotlivé instituty, skrze které se tyto zásady projevují v exekučním řízení v praxi.

4.1. Zásada ochrany povinné osoby

Základním stavebním kamenem ochrany povinného v exekučním řízení je bezesporu zásada ochrany povinné osoby. Tato zásada není v exekučním řádu explicitně vyjádřena v žádném konkrétním ustanovení, ale i tak má vliv na celý průběh řízení, jelikož je nepřímo vyjadřována v některých ustanoveních, které mají charakter této zásady – tedy chrání povinného před nežádoucími nepříznivými situacemi v exekučním řízení. Mezi taková ustanovení exekučního řádu patří stručně pro představu například § 46, který přikazuje vést exekuci rychle a účelně nebo § 58, hovořící o nemožnosti provedení exekuce jiným způsobem než uvádí zákon.¹²⁰ Těmito a dalšími ustanoveními chránící povinného se budeme zabývat později v rámci samotných institutů ochrany povinné osoby.

---

¹¹⁷ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

¹¹⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-571-5.

¹¹⁹ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

¹²⁰ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

Důvodem existence této zásady je, že soudní exekutor činí při exekučním řízení opatření, která mají ve většině případů donucovací povahu, a je tedy nezbytné předcházet nechtěným zásahům, ke kterým může dojít náhodně, ale třeba také z nedbalosti nebo z úmyslu, a které mohou povinného poškodit.¹²¹ Smysl této zásady spočívá v přiměřenosti jednání vůči povinnému v exekučním řízení, jehož cílem je sice uspokojení subjektivního práva oprávněného, avšak provedení samotného vynucení subjektivní povinnosti nesmí být pro povinného nadměrné a nepřiměřeně zatěžující, či dokonce existenčně destruktivní.¹²² Jinými slovy, exekuce může být provedena pouze v rozsahu, jaký stačí k uspokojení subjektivního práva oprávněného.¹²³ Aplikace této zásady se děje ze stany povinného zcela pasivně, nevyžaduje se žádné jeho aktivní jednání, aby byla uskutečněna. Všechny subjekty, které jsou účastny exekučně právního vztahu, jsou povinny respektovat zásadu ochrany povinné osoby, včetně ustanovení, skrze něž je zásada aplikována. Dohled nad touto zásadou zajišťuje především soudní exekutor, případně exekuční soud, a to primárně ex officio.¹²⁴

V exekučním řádu jsou ustanovení chránící povinného velice četná, a zákonodárce má tendenci ochranu povinné osoby zvyšovat. Povinnou osobu je jistě zcela nezbytné chránit, což samo osobě vyplývá z toho, jak závažným zásahem do základních práv exekuční řízení je. Tento zásah formou nuceného výkonu rozhodnutí je z pohledu povinného sám o sobě tak citlivým jednáním proti jeho osobě, že musí být zákonem chráněna před neúměrným jednáním a zacházením. Otázkou však zůstává, kam až ochrana povinné osoby povede, a zda nemůže dojít k situaci, kdy bude ochrana povinného postavena nad právo oprávněného domoci se svého subjektivního práva z exekučního titulu, které nebylo naplněno dobrovolně, a exekuční řízení tak ztratí na významu, jelikož bude soudní exekutor nadměrně svázán prvky ochrany. Nesmíme zapomínat především na to, že povinný si ve většině případů za nucený výkon rozhodnutí může zcela svou vlastní vinou, a nemůže očekávat, že ho spravedlnost nedostihne, pokud svou subjektivní povinnost

---

¹²¹ MACUR, Josef. *Kurs občanského práva procesního: exekuční právo*. Praha: C. H. Beck, 1998. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9190-3.

¹²² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-077-2.

¹²³ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5.

¹²⁴ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

neplní dobrovolně, protože je exekučním řádem skrze soudního exekutora nejen exekvován, ale také chráněn.

Na druhou stranu, je vhodné zmínit i úpravu, která povinnou osobu z mého subjektivního pohledu na věc nechrání, ale mohlo by se zdát, že ji v určitých případech přímo diskriminuje. Konkrétně již výše zmíněná absence teritoriality soudních exekutorů. Může nastat situace, kdy soudní exekutor vede exekuční řízení proti povinnému, který má bydliště na opačném konci České republiky, tudíž se snižuje možnost jeho faktické osobní účasti na řízení, jelikož pro povinného nemusí být finančně možné, například vzhledem k nákladům na dopravu, aby mohl osobně činit některé úkony (jako třeba tak triviální věc, jakou je nahlížení do spisu apod.). Narušena je v tomto případě zcela bez pochyby i zásada rychlosti a hospodárnosti řízení. Neúměrnou vzdáleností mezi soudním exekutorem a účastníky vznikají také vyšší náklady exekuce, které v konečné fázi nese povinný.¹²⁵

4.1.1. Záruky ochrany a obrany povinné osoby

Ačkoli má být výsledkem exekučního řízení vynucené splnění subjektivní povinnosti povinného, a to takovým zásahem, který vede ve většině případů proti jeho vůli, je nezbytné respektovat určitá maxima způsobů pro vedení tohoto nuceného výkonu. Proto musí být exekuční řízení vedeno s respektem k zásadě ochrany povinné osoby. Exekuční řád stanovuje určité záruky jejího respektování. Tyto záruky si pro účely práce vymezíme jako zákonnost exekuce, přiměřenost exekuce, vhodnost způsobu provedení exekuce a její rychlost a účelnost, jakožto určité limity pro vedení exekuce, které mají ve svém podtextu nejen zajistit faktické vynucení splnění povinnosti, ale i ochránit povinného před nadbytečným zásahem do jeho právní sféry.

---

¹²⁵ POLANSKÝ, Petr. Územní působnost soudního exekutora. *Komorní listy*. 2010, roč. 2, č. 2. ISSN 1805-1081.

4.1.1.1. Zákonnost exekuce

Z obecné právní teorie zákonnosti¹²⁶ pro účely této kapitoly zákonností rozumíme pravidlo, které zabraňuje zneužití státní moci tím, že je při aplikaci práva státní orgán – zde soud a potažmo též soudní exekutor (skrže ustanovení § 28 exekučního řádu, který stanovuje, že na úkony soudního exekutora se hledí jako na úkony exekučního soudu) vázán zákonem. Jinými slovy, zákonnou úpravou exekučního řízení je především exekuční řád a občanský soudní řád, a soudní exekutor se při vedení exekučního řízení nesmí od této zákonné úpravy odchýlit, aby nedošlo k narušení právní jistoty, především tedy právní jistoty povinného, že s ním nebude jednáno jinak, než umožňuje zákon. Zásahy, které jsou vedeny vůči povinné osobě v exekučním řízení, zasahují do jeho právní sféry tak závažným způsobem (například vůči soukromí, obydlí, majetku, atd.), že mohou být prováděny pouze způsoby, které jsou umožněny zákonem.¹²⁷

Konkrétními příklady zákonnosti samotné exekuce jsou ustanovení exekučního řádu, která určitým způsobem omezují postup soudního exekutora při vedení exekuce.¹²⁸ Především je to § 58, který stanoví, že „*exekuci lze provést jen způsoby uvedenými v tomto zákoně*“, přičemž je pak taxativně vymezuje § 59.¹²⁹ Vedle ustanovení exekučního řádu stojí paralelně i ustanovení obecného právního předpisu – občanského soudního řádu, která se použijí zejména v otázkách výkonu rozhodnutí, jejichž úpravu exekuční řád občanskému soudnímu řádu, až na pár zvláštních ustanovení, přenechává. § 257 občanského soudního řádu obsahuje věcně totožné znění jako exekuční řád, tedy že „*nařídít a provést výkon rozhodnutí lze jen způsoby uvedenými v tomto zákoně*“, které specifikuje následující § 258.¹³⁰ Toto ustanovení patří k základním pojistkám pro ochranu základních zájmů povinného.¹³¹ Ačkoli je tedy způsob vedení exekuce na volbě soudního exekutora, pro naplnění záruky zákonnosti v rámci ochrany povinné osoby, musí toto ustanovení bez dalšího respektovat.

---

¹²⁶ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9028-1.

¹²⁷ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.

¹²⁸ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

¹²⁹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹³⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹³¹ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-273-3.

Dalším ustanovením, které si můžeme uvést příkladem je § 35 odst. 3 exekučního řádu, který konkrétně chrání soukromí povinné osoby tím, že soudní exekutor nesmí začít zjišťovat jeho majetek dřív, než bude exekučním soudem vydáno pověření a nařízení exekuce.¹³²

Aby byla v rámci ochrany povinné osoby záruka zákonnosti dodržována, existuje v exekučním právu také právní záruka jejího dodržování, a tím je dohled nad činností soudního exekutora vykonávaný Ministerstvem spravedlnosti, Exekutorskou komorou, případně také předsedou okresního soudu, do jehož obvodu je soudní exekutor jmenován.¹³³ Porušení povinnosti dodržování zákonnosti zakládá soudnímu exekutorovi kárnou odpovědnost, stejně jako povinnost nahradit újmu, pokud byla takovým nezákonným postupem povinnému způsobena.¹³⁴

4.1.1.2. Přiměřenost exekuce

Záruka přiměřenosti exekuce spočívá především v úměře rozsahu exekuce s výší nároku oprávněné osoby. Exekuce by měla sloužit pouze k uspokojení subjektivního práva oprávněného, aniž by povinnému způsobila nepřiměřenou újmu neodpovídající nároku povinného.¹³⁵

Meritorním ustanovením, týkajícím se záruky přiměřenosti je § 58 odstavec 1 exekučního řádu, který stanoví, že soudní exekutor musí postihnout majetek povinného nejvýše v rozsahu uspokojení oprávněného, včetně příslušenství a úhrady nákladů exekuce.¹³⁶ Ochrana povinného se zde uplatňuje tak, že soudní exekutor musí při volbě způsobu exekuce a zajišťování majetku přihlížet i k sociálním poměrům dlužníka, a v první řadě mají být použity způsoby provedení exekuce, které mají na sociální situaci povinného menší dopad.¹³⁷

---

¹³² Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹³³ § 7 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹³⁴ § 32 a § 116 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹³⁵ DREXLEROVÁ, Jana. Ochrana povinného v exekučním řízení. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2013, roč. 14, č. 9. ISSN 1214-522X.

¹³⁶ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹³⁷ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-077-2.

Tato záruka by měla zároveň sloužit jako brzdný systém pro situace, kdy si oprávněný skrze exekuční řízení s povinným takzvaně vyřizuje účty a chce mu způsobit co možná největší újmu. Ačkoli nelze opomenout, že povinný se sám vystavil riziku zasažení do jeho právní sféry tím, že dobrovolně svou subjektivní povinnost z exekučního titulu nesplnil, stále by se měla přiměřenost exekuce respektovat, jelikož soudní exekuce za žádných okolností neslouží jako nástroj pomsty.

4.1.1.3. Vhodnost způsobu provedení exekuce

Zárukou vhodnosti rozumíme skrze ustanovení § 47 odst. 1 exekučního řádu, že soudní exekutor musí zvolit v exekučním příkazu takový způsob provedení exekuce, který není zřejmě nevhodný.¹³⁸ Formulací slov „zřejmě nevhodný“ je míněn výběr takového způsobu provedení exekuce, který je vhodný s ohledem na výši vymáhané povinnosti a hodnotu předmětu, ze které má být tato povinnost splněna. Ačkoli tak exekuční řád výslovně neuvádí, z logiky věci vyplývá, že v takovém případě bude exekutor postupovat v v situaci, kdy se jedná o exekuci na peněžité plnění, jelikož forma způsobu vedení exekucí na nepeněžité plnění vyplývá sama o sobě z vymáhané povinnosti.

Vhodnost způsobu provedení exekuce musí být zkoumána komplexně ze všech stran exekučního řízení – exekutor musí vzít v potaz nejen výše uvedenou hodnotu vymáhané povinnosti a hodnotu předmětu, ze kterého bude povinnost hrazena, ale měl by přihlídnout též například k sociálním poměrům povinného, měl by zvolit nejprve takový způsob exekuce, který na jeho sociální situaci budou mít menší dopad apod. Právě v tom spatřujeme prvek ochrany povinného.

Otázkou je, co už je, a co ještě není nevhodný způsob provedení exekuce. Zjednodušeně řečeno, v rámci záruky vhodnosti způsobu provedení exekuce, by nemělo dojít například k provedení exekuce prodejem nemovitého majetku v hodnotě padesáti miliónů korun, pokud rozsah dlužné povinnosti činí ad absurdum pět tisíc korun, jelikož zde hodnota majetku výrazně převyšuje hodnotu vymáhané povinnosti. Na druhou stranu však nelze opomenout fakt, že ne vždy je takový způsob provedení exekuce nevhodný. Soudní exekutor v době, kdy tvoří

---

¹³⁸ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

exekuční příkaz, ve kterém způsoby provedení exekuce vymezuje, nezná faktickou hodnotu majetku, který je postihován – jinými slovy, nezná přesnou částku na bankovním účtu při přikázání pohledávky, nezná výši mzdy při nařízení srážek ze mzdy, nezná hodnotu movitého majetku při prodeji movitého majetku, apod., a tedy předem jistě neví, zda bude zvolený způsob exekuce postačující ke splnění povinnosti. Dá se tedy říci, že pokud způsoby exekuce, které by běžně k úhradě vymáhané povinnosti postačily, nepostačují, lze přistoupit i k jinému způsobu provedení exekuce, který bude mít na povinného větší dopad, a nebude se v takovém případě jednat o nevhodně zvolený způsob provedení exekuce.¹³⁹

Otázku vhodnosti způsobu provedení exekuce řešil Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 11. 2. 2015. Povinný se dovolával k Nejvyššímu soudu, mimo jiné také v otázce vhodnosti způsobu provedení exekuce, kdy oprávněné dlužil výživné ve výši 386 000 Kč, a soudní exekutor exekučním příkazem v jeho věci nařídil provedení exekuce prodejem nemovitého majetku, jehož hodnota činila 9 060 000 Kč. V dovolání povinný namítal nevhodnost zvoleného způsobu exekuce, jelikož soudní exekutor měl podle něj nařídít nejprve takový způsob provedení exekuce, který bude mít na jeho osobu menší dopad, konkrétně způsob vedení exekuce prodejem movitého majetku. Nejvyšší soud ve svém usnesení konstatoval: „*ani skutečnost, že cena nemovitostí povinného, z jejichž prodeje má být oprávněná uspokojena, značně přesahuje výši vymáhané pohledávky s příslušenstvím, sama o sobě nepostačuje k závěru, že zvolený způsob provedení exekuce prodejem nemovitostí povinného je zřejmě nevhodný, jestliže pohledávku oprávněné nelze buďto vůbec nebo v přiměřené době uspokojit jiným způsobem. V žádném případě se nevyžaduje, aby rozhodnutí o způsobu provedení exekuce prodejem nemovitých věcí předcházela neúspěšná či jen částečně úspěšná exekuce jiným způsobem.*“¹⁴⁰

---

¹³⁹ Exekutoři radí!: 59. Přiměřenost exekuce. In: *Exekutorská komora České republiky* [online]. Praha, 19. listopadu 2012 [cit. 2019-03-19]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/934-59-primerenost-exekuce?w=>

¹⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 26 Cdo 53/2015.

4.1.1.4. Účelnost exekuce

„*Exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně, přitom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem.*“ Tak zní ustanovení § 46 odst. 1, který zakládá povinnost exekutora vést exekuční řízení účelně.¹⁴¹ Účelem exekučního řízení je dosažení nuceného splnění z exekučního titulu plynoucí povinnosti, kterou povinná osoba nesplnila dobrovolně ve prospěch oprávněné osoby. V tomto smyslu má tedy být exekuční řízení vedeno – k tomu, aby došlo k naplnění subjektivního práva oprávněného. Pokud se tedy již při podání exekučního návrhu jeví vyvolání exekučního řízení jako neúčelné, tak by nemělo vůbec proběhnout. Tato myšlenka se odráží v § 264 odst. 2 občanského soudního řádu, který umožňuje soudnímu exekutorovi exekuční návrh zamítnout, je-li z něj zřejmé, že by výtěžek z exekuce nepostačil ani k pokrytí nákladů exekučního řízení.¹⁴² Soudní exekutor zamítne exekuční návrh usnesením.¹⁴³

Exekuce má být účelná především co do výsledku. Pomineme-li situaci, kdy pro neúčelnost dojde k zamítnutí exekučního návrhu, a exekuce bude exekučním soudem nařízena, účel bude naplněn skrze její výsledek, který záleží i na způsobu provedení exekuce, který soudní exekutor zvolí.¹⁴⁴

Prvek ochrany povinného skrze záruku účelnosti můžeme spatřit především v tom, že exekuční řízení neproběhne, pokud je povinný k úhradě povinnosti absolutně neschopen, a nebudou mu tak způsobeny zbytečné komplikace, které by mu exekuční řízení přineslo. Exekuce je v takovém případě zbytečná pro všechny subjekty, jak povinného, tak ale i pro oprávněného nebo soudního exekutora.

---

¹⁴¹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁴² Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹⁴³ § 39 odst. 3 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁴⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

4.1.1.5. Rychlost provedení exekuce

Záruka rychlosti provedení exekuce je stejně jako záruka účelnosti vymezena ve výše uvedeném § 46 odst. 1 exekučního řádu. Tato záruka má nepochybnou návaznost na zásadu rychlosti a hospodárnosti. Rychlost postupu soudního exekutora se odrazí v samotné exekuci, a projeví se pak zejména v časovém úseku, v jakém bude dosaženo splnění vymáhané povinnosti. Tento časový úsek má z pohledu povinného vliv především, a mimo jiné, na rostoucí náklady exekučního řízení (které podle § 87 exekučního řádu hradí povinný), před nimiž je skrze záruku rychlosti povinný chráněn, ačkoli ne vždy je možné exekuci provést rychle, právě z důvodu toho, že je exekutor vázán ochranou práv účastníků, jak mu ukládá v souvislosti s rychlým a účelným postupem zmiňovaný § 46 odst. 1 exekučního řádu.

Exekuční řízení je zákonem také záměrně urychlováno, nejen pro to, aby byl chráněn povinný, ale zároveň aby mělo exekuční řízení možnost být v rámci dvojkolejnosti civilního výkonu rozhodnutí obecně efektivnější, než je soudní výkon rozhodnutí. Konkrétně jsou tím myšleny například lhůty ke včasnému činění úkonů ze strany exekutora a exekučního soudu, jak bylo v práci zmíněno již výše.

4.2. Zásada obrany povinné osoby

Aby nedocházelo k jeho zbytečnému poškozování, disponuje povinný určitými instituty obrany, spočívající v konkrétních procesních úkonech, které proti takovému jednání může činit, a aktivně tak bránit svá práva¹⁴⁵ - tedy takovými instituty umožňující povinnému bránit se před nepříznivými nežádoucími situacemi v exekučním řízení, a zároveň tak před následky takových situací. Zásada obrany povinné osoby se promítá do ustanovení, která vyčkávají na aplikaci, k níž nemusí v průběhu řízení vůbec dojít, na rozdíl od ustanovení, ve kterých se promítá zásada ochrany povinné osoby, která musí být respektována automaticky od počátku exekučního řízení až do jeho skončení. Takovými ustanoveními exekučního řádu, do kterých se promítá zásada obrany povinné osoby, jsou pro představu příkladem

---

¹⁴⁵ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5.

§ 54, umožňující odklad exekuce nebo § 55, který umožňuje zastavení exekuce. O těchto a dalších se dozvíme více v následujících kapitolách.¹⁴⁶

Na rozdíl od zásady ochrany povinné osoby je tedy zásada obrany povinné osoby zcela v rukou povinného, který musí k její aplikaci aktivně přispět svým konáním.¹⁴⁷

---

¹⁴⁶ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁴⁷ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

5. HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY A OBRANY POVINNÉ OSOBY V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ

Pro snadnější pochopení následující kapitoly o jednotlivých institutech ochrany a obrany povinné osoby si nyní uděláme historický exkurs, který začneme v roce 1918, kdy vznikla první Československá republika. Stručně si v této části práce nastíníme, jak vypadala ochrana a obrana povinné osoby v jednotlivých kapitolách vývoje exekučního řízení v naší historii. Tyto kapitoly si pro účely diplomové práce rozdělíme na období let 1918 – 1950, 1950 – 1964 a 1964 – současnost.

5.1. 1918 – 1950

Od vzniku první Československé republiky platily v rámci civilního procesu na našem území recipované rakouské a uherské předpisy. V českých zemích to byl konkrétně v rámci exekučního práva konkrétně zákon č. 79/1896 ř. z., o řízení exekučním a zajišťovacím, kterému podpůrně sloužil zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních.¹⁴⁸ Tyto zákony upravovali tzv. exekuční řízení, které však nemělo podobu takovou, jakou má to dnešní. Byl tím spíše míněn soudní výkon rozhodnutí.

Aby mohlo být exekuční řízení zahájeno, byla zapotřebí existence exekučního titulu, kterým musel být nárok věřitele vůči dlužníkovi (jak byl dříve oprávněný a povinný označován) prokázán bez pochyby jeho právním odůvodněním. Exekuční titul musel stejně jako dnes vykazovat určité materiální a formální náležitosti. Materiálními náležitostmi bylo rozuměno, že obsah exekučního titulu exekuci připouštěl. Formálními pak, že exekuční titul je konečný a není proti němu možný žádný opravný prostředek. Tyto prvky můžeme dnes označit za určitý projev ochrany dlužníkovy osoby.¹⁴⁹ Jako konkrétní institut ochrany dlužníka v již zahájeném exekučním řízení si můžeme příkladem zmínit

---

¹⁴⁸ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8.

¹⁴⁹ HORA, Václav. *Exekuční právo*. Praha: Právnícké knihkupectví V. Linhart, 1938.

existenční minimum, které povinnému muselo zůstat při nařízení exekuce na plat.¹⁵⁰

Co se týká obrany dlužníka, měl dlužník v exekučním řízení několik možností, jak se proti jejímu nařízení bránit. Prvním byl tzv. rekurs, což byl obranný institut opravného prostředku, kterým mohl povinný docílit zrušení exekuce. Druhým institutem byla žaloba, kterou mohl dlužník uplatnit taktéž jako opravný prostředek, a to proti věřiteli za účelem prohlášení exekuce za nepřipustnou. Třetím institutem, který mohl dlužník využít, byl odpor proti nařízení exekuce. Posledním čtvrtým institutem pak bylo podání návrhu na zrušení již povolené exekuce. Obrannými prostředky, které měly za účel dlužníka chránit v již nařízené exekuci, byl návrh na odklad exekuce nebo na její zrušení.¹⁵¹

Exekuční právo první republiky na našem území platilo až do skončení roku 1950, a ačkoli se zdálo jako funkční, po roce 1948, ve kterém došlo k nástupu socialismu, vznikla potřeba vytvoření nové právní úpravy civilního procesu.

5.2. 1950 – 1964

V rámci tzv. právnické dvouletky byl v roce 1950 vypracován nový občanský soudní řád, označený jako zákon č. 142/1950 Sb., o řízení v občanských právních věcech, který zároveň upravoval i řízení exekuční. Tento zákon zároveň zrušil předchozí právní úpravy civilního procesu.¹⁵²

I toto období bylo pro ochranu dlužníka příznivé. Stále existovala nutnost existence exekučního titulu pro zahájení exekuce. Dalším prvkem ochrany, který ji posunul o krok vpřed, byl výslovný zákonný zákaz, aby byla exekuce vedena ve větším rozsahu, než je třeba k uspokojení věřitele.¹⁵³ Tento prvek ochrany se uplatňuje ve stávající úpravě exekučního řízení dodnes, a je skrze něj naplňována zásada přiměřenosti exekuce. Z původního prvorepublikového exekučního a občanského soudního řádu byl do zákona č. 142/1950 Sb., o řízení v občanských právních věcech převzat institut existenčního minima, nově byl nazván jako

---

¹⁵⁰ FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1973.

¹⁵¹ Zákon č. 79/1896 ř. z., o řízení exekučním a zajišťovacím a zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních.

¹⁵² VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8.

¹⁵³ HORA, Václav. *Exekuční právo*. Praha: Právnické knihkupectví V. Linhart, 1938.

„nezabavitelná částka“. Dále byl v souvislosti s exekucí na plat zaveden tzv. třetinový systém, který dělil plat dlužníka na tři třetiny, přičemž pro uspokojení věřitele mohla být použita pouze jedna třetina, pro přednostní pohledávky druhá třetina, a třetí třetina musela zůstat dlužníkovi pro osobní potřeby, ale to pouze za předpokladu, že druhá třetina na přednostní pohledávky postačovala.¹⁵⁴ Tímto třetinovým systémem nastal v ochraně osoby dlužníka další výrazný posun. Třetinový systém je uplatňován i v současném exekučním právu, jelikož se prokázal jako funkční a v neposlední řadě též jako motivační, jak se dozvíme v následujících částech této práce.

Instituty, kterými se mohl dlužník podle zákona č. 142/1950 Sb., o řízení v občanských právních věcech v exekučním řízení bránit byly zejména námitky proti nařízení exekuce a odklad exekuce, spočívající v odložení exekuce z důvodu nemožnosti splnění povinnosti z exekučního titulu, kvůli naléhavé situaci, do které se ovšem dlužník neuvedl sám, a z důvodu uvedených v zákoně návrh na zrušení exekuce.¹⁵⁵

Tato úprava exekučního práva platila až do první třetiny roku 1964, kdy byla provedena další zákonná úprava, tentokrát v důsledku nastolení socialismu v našem státě.

5.3. 1964 – současnost

Roku 1964 vystřídala zákon č. 142/1950 Sb., o řízení v občanských právních věcech nová právní úprava, kterou bylo nutné přijmout kvůli vydání tzv. socialistické ústavy z roku 1960. Tato nová právní úprava byla vydána pod názvem zákon č. 99/1963, občanský soudní řád. Nucené vymožení povinnosti z exekučního titulu, které se dříve nazývalo exekučním řízením, dostalo tímto zákonem nové pojmenování – výkon rozhodnutí.¹⁵⁶ Nové pojmenování dostali také elementární účastníci řízení, které dříve zákon označoval za dlužníka a věřitele. Nově je zákon označoval za povinného a oprávněného.¹⁵⁷

---

¹⁵⁴ FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1973.

¹⁵⁵ Zákon č. 142/1950 Sb., o řízení v občanských právních věcech.

¹⁵⁶ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8.

¹⁵⁷ FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1973.

Výkon rozhodnutí byl v této etapě zcela ovládnut zásadou ochrany povinné osoby, a nesměl být proveden ve větším rozsahu, než v jakém měl být uspokojen oprávněný.¹⁵⁸

I v tomto zákoně bylo povinnému umožněno se bránit před nepříznivými důsledky, které by mu mohl nesprávný výkon rozhodnutí přinést. Povinný mohl uplatnit proti nařízení výkonu rozhodnutí odvolání, navrhnout odklad a stejně tak i zastavení výkonu rozhodnutí.¹⁵⁹

5.4. Současnost

Výkon rozhodnutí se v dnešní podobě stále řídí zákonem č. 99/1963 Sb., občanským soudním řádem, který byl však od doby jeho prvního vydání několikrát novelizován. Zlomovým rokem, kdy byla v novodobé historii úprava výkonu rozhodnutí razantně zasažena, byl rok 2001, kdy vzešel v platnost zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád. Ten vnesl do úpravy civilního výkonu rozhodnutí dvojkolejnost, která spočívá v možnosti volby oprávněného, zda si zvolí k nucenému splnění povinnosti z exekučního titulu cestu soudního výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu, nebo cestu skrze soudní exekuci vykonávanou soudními exekutory podle řádu exekučního. Nutnost této úpravy vyplynula ze skutečnosti, že soudní výkon rozhodnutí začal být s postupem času neefektivní, jelikož návrhů na výkon rozhodnutí stále přibývalo, a tak byla část pravomocí soudů přenesena na osoby soudních exekutorů. Efektivita soudních exekucí spočívá zejména v nastavení přesně daných zákonných lhůt pro soudní exekutory, které musí při zabývání se exekučními návrhy a následném vydávání exekučních příkazů dodržovat, a jsou tak eliminovány prodlevy v samotném nuceném výkonu dříve dobrovolně nesplněných povinností z exekučních titulů.

Závěrem je dobré podotknout, že zásada ochrany povinné osoby však zůstala netknuta v negativním slova smyslu, ba naopak má dodnes zákonodárce tendenci ochranu povinné osoby zvyšovat, což jsme si tímto historickým exkursem také jistě alespoň částečně dokázali.

---

¹⁵⁸ FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1973.

¹⁵⁹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, původní znění.

6. OCHRANA A OBRANA POVINNÉ OSOBY DLE PLATNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

6.1. Ochrana povinné osoby a její vybrané instituty

Ochrana povinné osoby spočívá především v tom, aby nedocházelo k neoprávněným a nadbytečným zásahům do její právní sféry. Musí být respektována od začátku exekučního řízení až do jeho skončení. Ochranou povinné osoby rozumíme pasivní prvek, který musí být při exekučním řízení zajištěn i bez aktivního jednání povinného. Jedná se o instituty, které mají zákonný základ, a chrání povinného nejen před nezákonnými a nadbytečnými zásahy, ale také před jinými nepříznivými vlivy a okolnostmi, které by bez aplikace těchto institutů mohli vyvstat. V této kapitole si některé z těchto institutů vymežíme.

6.1.1. Mlčenlivost soudního exekutora

Zákonná úprava mlčenlivosti soudního exekutora je zakotvena v § 31 exekučního řádu. Soudní exekutor je podle něj povinen zachovat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl při provádění exekuční nebo další činnosti.¹⁶⁰ Informace, které soudní exekutor při exekučním řízení získá, je oprávněn použít pouze pro účely vedení exekuce.¹⁶¹ Mlčenlivost je soudní exekutor povinen zachovat i po zániku jeho funkce v úřadu. Tato povinnost je soudnímu exekutorovi uložena státem, a nevyžaduje se pouze v profesní rovině, ale také v rovině osobní, a soudní exekutor je tedy vázán mlčenlivostí i ve svém soukromém životě.¹⁶²

Zproštění mlčenlivosti může být soudní exekutor pouze Exekutorskou komorou nebo účastníkem řízení, vůči kterému soudní exekutor tuto povinnost má, pokud se jedná o skutečnosti týkající se řízení, jehož je účastníkem. Účastník však nesmí soudního exekutora zprostit mlčenlivosti ve věci, která by se dotýkala i jiných účastníků řízení, pokud nemá souhlas i od nich. Souhlas se zproštěním

¹⁶⁰ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁶¹ *Exekutorská komora České republiky* [online]. Praha [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/nejcastejsi-dotazy/234-exekutorske-sluzby?w=>

¹⁶² KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

mlčenlivosti se uděluje písemně nebo do úředního protokolu, a měl by v něm být podrobně určen rozsah zproštění mlčenlivosti.¹⁶³

Existuje ovšem také výjimka z mlčenlivosti soudního exekutora. Jedná se o exekutorova zaměstnance, kterého pověřil k provedení jednotlivých úkonů v daném exekučním řízení, a nemusí tak vůči němu povinnost mlčenlivosti dodržovat. Podmínkou je, aby tento zaměstnanec sám měl povinnost mlčenlivosti.¹⁶⁴

Jiným případem je tzv. omezení mlčenlivosti soudního exekutora. V první řadě je uplatněna v situaci, kdy se soudní exekutor dozví o úmyslu spáchat trestný čin, v takovém případě má jako každý jiný ze zákona povinnost přípravu nebo páchaní trestného činu přerušit, konkrétně podle § 367 trestního zákoníku.¹⁶⁵ Dále může dojít k omezení mlčenlivosti pro účely soudního řízení – konkrétně v případě, že vznikne spor mezi soudním exekutorem a daným účastníkem řízení, vůči kterému je povinen zachovat mlčenlivost. Toto omezení je možné pouze v rozsahu pro účely takového řízení před soudem.¹⁶⁶ V posledním případě je soudní exekutor na mlčenlivosti omezen v kárném řízení.¹⁶⁷ Ačkoli podle § 19 kárného řádu má být při dokazování mlčenlivost šetřena¹⁶⁸, je v některých případech nezbytné ji pro dosažení spravedlivého rozhodnutí omezit. V souvislosti s tím je však podmínkou, že všichni ostatní účastníci kárného řízení jsou povinni mlčenlivost zachovat.¹⁶⁹

Za porušení povinnosti mlčenlivosti je soudní exekutor kárně odpovědný, a je povinen nahradit újmu, která tím účastníkovi vznikla, jelikož se jedná o kárné provinění podle § 116 exekučního řádu.

Povinnost mlčenlivosti je jistým prvkem ochrany pro účastníky řízení obecně, ale v tomto případě a pro účel této práce zejména pro povinného. Ten je touto povinností chráněn před zneužitím intimních informací o jeho majetkových, ale třeba i rodinných poměrech, proti němu, což by ho mohlo znevýhodnit či

---

¹⁶³ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

¹⁶⁴ § 31 odst. 4 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁶⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁶⁶ § 31 odst. 5 a 7 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁶⁷ § 31 odst. 6 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁶⁸ § 19 stavovského předpisu Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kárného řádu.

¹⁶⁹ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

dokonce poškodit nejen v jeho postavení v exekučním řízení, ale i v jeho osobním životě.

6.1.2. Poučovací povinnost soudního exekutora

Poučovací povinnost je projevem práva na spravedlivý proces. Stěžejním ustanovením je § 254 odst. 3 občanského soudního řádu. Poučovací povinnost má permanentní charakter – soudy mají tuto povinnost napříč celým soudním řízením, od nalézacího po vykonávací.¹⁷⁰ Skrze ustanovení § 52 exekučního řádu, o použití obecného právního předpisu, má tuto povinnost i soudní exekutor v exekučním řízení, a musí účastníky poučovat o jejich právech a povinnostech týkajících se exekučního řízení, a není podstatné, zda je účastník zastoupen advokátem či nikoli.¹⁷¹

Poučovací povinnost je projevem ochrany účastníků řízení, která má zajistit, že jim nebude způsobena újma. Poučovací povinnost je potřebná zejména z toho důvodu, že mohou být účastníci řízení neznalí práva, a tak by o svých procesních právech a povinnostech nemuseli být dostatečně informováni.

Poučovací povinnost soudních exekutorů judikoval ve svém nálezu ze dne 27. 11. 2007 Ústavní soud, a to tak, že nejprve vymezil poučovací povinnost soudů, jakožto základní předpoklad práva na spravedlivý proces, a následně se vyjádřil k poučovací povinnosti soudního exekutora takto: „*tato povinnost se vztahuje i na exekutora, který při výkonu svěřené státní moci - specificky moci soudní, již je třeba rozumět soudní řízení počínaje řízením nalézacím až po řízení vykonávací, a který je tak povinen dbát a respektovat základní práva těch osob, ve vztahu k nimž přenesenou státní moc vykonává*“.¹⁷²

Konkrétním příkladem poučovací povinnosti soudního exekutora, která může mít vliv na povinného, je poučení o možnosti vznesení námitek na podjatost soudního exekutora podle § 29 odst. 4 exekučního řádu¹⁷³, nebo třeba poučení o opravném prostředku proti rozhodnutí soudního exekutora podle § 55c exekučního

---

¹⁷⁰ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-273-3.

¹⁷¹ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹⁷² Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 27. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 1331/07-1, publikováno pod č. 207/47 ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS.

¹⁷³ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

řádu, což je jako povinnost zakotveno v § 169 odst. 1 občanského soudního řádu, jakožto náležitost usnesení (kterým soudní exekutor ve většině případů rozhoduje, nestanoví-li exekuční řád jinak).¹⁷⁴

6.1.3. Výzva ke splnění vymáhané povinnosti

Výzva ke splnění vymáhané povinnosti je institutem, který dává povinnému možnost, aby se dobrovolným způsobem vyhnul samotnému nucenému výkonu rozhodnutí, a zároveň aby se ochránil před rostoucími náklady exekučního řízení. Povinný při dobrovolném splnění získává jakýsi „benefit“ ve formě snížených nákladů exekučního řízení, které je podle § 89 exekučního řádu povinen uhradit.

Výzva ke splnění vymáhané povinnosti se povinnému doručuje společně s vyrozuměním o zahájení exekuce a exekučním příkazem¹⁷⁵, tedy ještě ve fázi, kdy exekuční příkaz nenabyl právní moci a exekuce tak ještě nemůže být pravomocně a fakticky provedena.¹⁷⁶ Ve výzvě musí být uvedena přesná specifikace vymáhané povinnosti u exekuce na nepeněžitá plnění nebo konkrétní vyčíslení vymáhané povinnosti u exekuce na peněžitá plnění, a to včetně úroku. Dále jsou v návrhu vyčísleny náklady oprávněného a náklady exekuce¹⁷⁷ – těmi se rozumí odměna exekutora, náhrada hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuce, náhrada za doručení písemností, a je-li soudní exekutor plátcem DPH, tak i příslušná daň.¹⁷⁸

Aby exekuce nemusela být fakticky provedena, může ve stanovené lhůtě povinný dobrovolně splnit vymáhanou povinnost buď k rukám oprávněného, nebo soudního exekutora¹⁷⁹, a zároveň musí povinný uhradit zálohu na náklady řízení. Zde se bude jednat o zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Výši zálohy určuje soudní exekutor.¹⁸⁰

Ke splnění vymáhané povinnosti a úhradě zálohy na snížené náklady exekuce výzva povinnému stanovuje 30ti denní lhůtu, po jejímž marném uplynutí

¹⁷⁴ § 55b odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁷⁵ § 44 a § 46 odst. 6 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁷⁶ § 47 odst. 2 a § 52 odst. 3 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁷⁷ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

¹⁷⁸ § 87 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁷⁹ § 46 odst. 4 a 6 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

¹⁸⁰ § 12 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

bude exekuce provedena – tedy proběhne dle exekučního příkazu nucený výkon povinnosti z exekučního titulu. Pro přesné pochopení je třeba upřesnit, co je míněno sníženými náklady na exekuci. Znamená to, že celkové náklady exekuce ke dni, kdy povinný ve 30ti denní lhůtě splní povinnost a uhradí zálohu, budou sníženy na položce odměny soudního exekutora a v určitém případě také na položce náhrady hotových výdajů. Podle § 11 vyhlášky o odměně a náhradách soudního exekutora, dojde v takové situaci o snížení odměny na 50%, jde-li o exekuci na peněžitá plnění. Na 30%, jde-li o exekuci na nepeněžitá plnění. V situaci, kdy je částka vymáhané povinnosti bagatelní (dle zákona nepřevyšuje 10 000 Kč), je náhrada hotových výdajů soudnímu exekutorovi účtována v paušální částce 1 750 Kč, namísto 3 500 Kč a více, podle skutečné výše hotových výdajů.¹⁸¹

Výše zálohy se shoduje s výší snížených nákladů exekuce a náklady oprávněného.¹⁸² V případě, že ve stanovené 30denní lhůtě povinný splní výše uvedené povinnosti – tedy splní vymáhanou povinnost a uhradí zálohu na náklady exekuce, jsou naplněny podmínky pro upuštění od faktického nuceného výkonu, a soudní exekutor vydá neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce, kde je vyčíslí shodně, jako vyčísil snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Fakticky už tedy povinný žádné další náklady nehradí, a nabytím právní moci příkazu je exekuce provedena a skončena.¹⁸³

Tato možnost, která je povinnému ze zákona poskytována, je pro něj zcela jistě značnou výhodou. Nejen, že je v případě splnění podmínek ochráněn před samotným nuceným výkonem a rostoucími náklady exekuce, ale plynou z toho pro povinného další výhody – dojde například rychlému deaktivování inhibitoria, nebo se povinný může těšit z toho, že nedojde k zanesení jeho jména do Centrální evidence exekucí, jelikož exekuční příkaz nestačí nabýt právní moci.

---

¹⁸¹ § 13 odst. 2 a 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.

¹⁸² *Justice.cz: Exekuce* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/prikaz-k-uhrade-nakladu-exekuce/>

¹⁸³ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

6.1.4. Nezabavitelná částka

Institut nezabavitelné částky se týká exekuce na peněžitá plnění, konkrétně když má být provedena srážkami ze mzdy. Rozsah srážek ze mzdy je omezen tím, že nelze, aby byla mzda sražena v celém rozsahu. Povinnému musí zůstat zabezpečeno životní minimum společně s náklady na bydlení a prostředky k zajištění výživy osob, ke kterým tuto povinnost výživy povinný má.

Kompletní úprava exekuce srážkami ze mzdy je upravena v občanském soudním řádu. Exekuční řád na něj v ustanovení o srážkách ze mzdy pouze odkazuje. Proces provedení exekuce srážkami ze mzdy ve zkratce funguje tak, že v exekučním příkazu, který se zasílá oprávněnému, povinnému a plátcí mzdy, soudní exekutor přikáže plátcí mzdy, aby od doručení tohoto exekučního příkazu povinnému nevyplácel sražené částky, tedy aby mu vyplácel pouze mzdu sníženou o sražené částky. Poté, co exekuční příkaz nabyde právní moci, bude plátce mzdy povinného sražené částky vyplácet oprávněnému až do doby, kdy bude oprávněnému povinnost (neboli pohledávka) uspokojena.¹⁸⁴

Srážky ze mzdy se provádějí ze mzdy čisté, a postihují budoucí příjem, tedy takový, který mu má teprve být vyplacen.¹⁸⁵ Od čisté mzdy se odečte nezabavitelná částka, kterou si rozebereme níže. Částka, která z čisté mzdy zbyde, se zaokrouhlí směrem dolů, aby byla dělitelná třemi, jelikož se v České republice uplatňuje takzvaný třetinový systém.¹⁸⁶ Z této částky se pro naplnění povinnosti oprávněného může použít jedna třetina. Jedna třetina zůstává povinnému. Poslední třetina slouží pro přednostní pohledávky (například pohledávky výživného, pohledávky náhrady újmy způsobené ublížením na zdraví, pohledávky daní, apod.¹⁸⁷). Nepostačuje-li na přednostní pohledávky tato třetina, použije se na ně i třetina zbývající pro povinného.¹⁸⁸ Tento třetinový systém je velice výhodný v tom, že je pohyblivý v rámci přímé úměry – čím vyšší mzda, tím vyšší třetina pro úhradu povinnosti z exekučního titulu a rychlejší provedení exekuce, ale také tím vyšší třetina, která zůstává povinnému. Tento pohyblivý třetinový systém má na povinného působit

---

¹⁸⁴ § 282 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹⁸⁵ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-273-3.

¹⁸⁶ TOMAN, Lukáš. Problematika exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů. *Komorní listy*. 2017, roč. 9, č. 1. ISSN 1805-1081.

¹⁸⁷ § 279 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹⁸⁸ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-273-3.

motivačně.¹⁸⁹ Pokud má povinný více plátců mzdy, uplatní se stejný postup u každého plátce, stejně tak jako na jiné příjmy, které taxativně vyjmenovává § 299 občanského soudního řádu, ze kterých si můžeme příkladem uvést stipendia, důchody, peněžitou pomoc v mateřství, apod.¹⁹⁰

Nezabavitelnou částkou se rozumí část příjmů povinného, která je nezbytná pro jeho vlastní výživu, bydlení a výživu osob, které jsou na něm závislé.¹⁹¹ Základním ustanovením pro nezabavitelnou částku je § 278 občanského soudního řádu, který stanoví, že povinnému nesmí být z měsíční mzdy sražena základní nezabavitelná částka.¹⁹² Její výše je upravena nařízením vlády č. 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách¹⁹³, stanovující její výpočet konkrétně slovy: „základní nezabavitelná částka je rovna úhrnu dvou třetin součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle zvláštního právního předpisu na osobu povinného, a jedné čtvrtiny nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat vyživné“.¹⁹⁴ Tato formulace se zdá být poněkud složitá, a pro zjednodušení použijeme vzorec výpočtu, který uvádí Beran v soudcovském komentáři k občanskému soudnímu řízení: $NČ = (2 \div 3) \times (\check{Z}M + NB) \times (1 + /VP \div 4/)$. V první řadě je nutné zjistit, kolik činí životní minimum jednotlivce ($\check{Z}M$). To je určeno zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, který stanovuje životní minimum jednotlivce 3 410 Kč. Dále je třeba zjistit částku normativních nákladů na bydlení (NB) pro jednu osobu pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel, která nyní činí 6 233 Kč podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Dále bychom měli zjistit počet vyživovaných osob (VP), ke kterým má povinný vyživovací povinnost ze zákona, tedy bez ohledu na to, zda na výživu těmito osobám opravdu fakticky přispívá (jedná se zejména o děti, manžela, apod.), kterým přísluší jedna čtvrtina nezabavitelné částky. Při nastolení modelové situace, kdy je povinný

---

¹⁸⁹ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.

¹⁹⁰ § 297 a § 299 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹⁹¹ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

¹⁹² Zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹⁹³ Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení.

¹⁹⁴ § 1 odst. 1 nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení.

ženatý a má 2 děti (tedy celkem 3 vyživovací povinnosti), dosadíme do vzorce takto: $NČ = (2 \div 3) \times (3\,410 + 6\,233) \times (1 + 1/3 \div 4/)$, a dojdeme k výsledku, že základní nezabavitelná částka v této modelové situaci činí se zaokrouhlením na celé koruny nahoru 11 251 Kč.¹⁹⁵

Tato základní nezabavitelná částka je pro účely exekuce nedotknutelná, a proto zaručuje povinnému určitou ochranu v exekučním řízení, jelikož takto exekuční řízení nebude mít na povinného sociálně destruktivní vliv, a umožní mu vést život tak, aby nebyla zásadně snížena jeho životní úroveň až na samé minimum. Dalším nejen ochranným, ale i motivačním prvkem je jedna třetina mzdy, která zůstává při stanovení rozsahu srážek ze mzdy povinnému. Motivace je spatřována v tom, že nejen že čím vyššího příjmu bude povinný dosahovat, tím rychleji bude povinnost z exekučního titulu uspokojena, ale především mu díky vyšším příjmům bude zůstat o to vyšší jedna třetina mzdy, a bude tak motivován k tomu, aby se snažil najít si lépe placenou práci.

6.1.5. Věci nepodléhající exekuci

I institut věcí nepodléhajících exekuci se týká exekucí na peněžité plnění, a to konkrétně provedením exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí. Základní ustanovení nalezneme v občanském soudním řádu v § 321 a § 322. V exekučním příkazu soudní exekutor označí movité nebo nemovité věci, které mají být prodány. Dalo by se říct, že exekucí může soudní exekutor postihnout všechny věci, které se dají zpeněžit, vyjma těch, které jsou stanoveny jako věci nepodléhající exekuci v občanském soudním řádu.¹⁹⁶ To je projevem ochrany povinného nejen v rámci jeho životního standardu, ale i jeho vlastnických práv k určitým věcem.

V první řadě nepodléhají exekuci věci vymezené podle § 321 občanského soudního řádu, jehož znění je: „výkonem rozhodnutí (neboli exekucí) nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají“.¹⁹⁷ Věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, jsou tzv. věci neobchodovatelné, tudíž není

¹⁹⁵ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016.*

Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-273-3.

¹⁹⁶ VALENTOVÁ, Renáta. Věci nepodléhající mobiliární exekuci. *Komorní listy*. 2014, roč. 6, č. 3. ISSN 1805-1081.

¹⁹⁷ § 321 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

možný ani jejich prodej v exekučním řízení pro uspokojení oprávněného.¹⁹⁸ Jako příklad zvláštních předpisů, které zakazují prodej takových věcí, si můžeme uvést zákon č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, nebo třeba zákon č. 539/1992 Sb., trestní zákon. Věci, které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají, jsou taktéž ve zvláštních předpisech vymezeny, a v rámci exekučního řízení nesmí být prodány za účelem uspokojení oprávněného. Takovým zvláštním předpisem je například zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském.

Spíše nežli ustanovení § 321 je projevem ochrany povinného ustanovení § 322 občanského soudního řádu, které z prodeje movitých a nemovitých věcí vylučuje věci patřící do osobní majetkové sféry povinného. Konkrétně se jedná o věci, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojení hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, nebo o věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly, a jejichž demonstrativní výčet uvádí odst. 2.¹⁹⁹ Nejvyšší soud se zabýval otázkou oné „nezbytné potřeby“ uvedené v odst. 1, kterou je soudní exekutor při označení věcí, které mají být prodány, limitován. V usnesení ze dne 26. 2. 2004 se vyjádřil ve smyslu toho, že nelze opomíjet skutečnost, čeho má být exekučním řízením dosaženo – tedy vymoci povinnost z exekučního titulu, která byla kvalifikovaně uložena ve prospěch oprávněného, a formulace „nezbytné potřeby“ by neměla být zneužívána i na věci, které by jsou se zřetelem na sociální standardy věcmi nezbytně potřebnými. Měřítko nezbytnosti se podle Nejvyššího soudu neodvíjí pouze od četnosti a způsobu užívání takové věci, ale záleží také na úvaze, zda by povinný nemohl tuto nezbytnou potřebu uspokojit i věcí na kvalitativně nižší úrovni.²⁰⁰

Co se týká odst. 2 § 322 občanského soudního řádu, ten jak jsem se zmínila výše, demonstrativně vyjmenovává věci ve vlastnictví povinného, které jsou z exekuce vyloučeny. Neuzavřený demonstrativní výčet má pro soudního exekutora povahu jakéhosi návodu, jak posoudit, zda má být věc, která je ve výčtu nejmenována označena jako věc vyloučená z exekuce. To má být posuzováno

---

¹⁹⁸ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹⁹⁹ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

²⁰⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2004, sp. zn. 20 Cdo 18/2003.

zejména s ohledem na odst. 1 a nezbytnou potřebu.²⁰¹ Demonstrativní výčet uvádí jako věci vyloučené z výkonu rozhodnutí běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, pokud hodnota takové věci zjevně nepřesahuje cenu obvyklého vybavení domácnosti, studijní a náboženská literatura, školní potřeby a dětské hračky, snubní prsten, písemnosti osobní povahy, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se povinného nebo členů jeho rodiny a nosiče dat těchto záznamů, pokud nelze takové záznamy přenést na jiný nosič dat, a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný nebo člen jeho domácnosti potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě, hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce (tzn. při současné výši 6 820 Kč), a nakonec zvířata, u nichž hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a která slouží člověku jako jeho společník.²⁰² Nejběžnějším případem, kdy je problematické určit, zda má být věc označena za věc nepodléhající exekuci je obvyklé vybavení domácnosti. Ačkoli dnes považujeme některé vybavení domácnosti za běžné, jako například širokoúhlý barevný televizor, ne vždy to bude znamenat, že je tato věc nezbytná. Dále například Tripes uvádí, že nezbytnou věcí není ani hudební nástroj, jízdní kolo, lyže, kávovar apod., stejně jako některé věci, které tvoří výzdobu domácnosti, jako třeba určité starožitnosti.²⁰³ K tomu se ve stejném usnesení, viz výše, vyjádřil Nejvyšší soud takto: „*je součástí konstantní rozhodovací praxe Nejvyššího soudu názor, že to, které věci jsou vyloučeny z výkonu rozhodnutí, má-li jít o věci tvořící "obvyklé vybavení domácnosti" ve smyslu § 322 odst. 2 písm. a) občanského soudního řádu, je nutné posuzovat z hlediska uvozujícího ustanovení § 322 odst. 1 občanského soudního řádu a tam vtěleného hlediska jejich "nezbytné potřeby" při uspokojování hmotných potřeb povinného a jeho rodiny; proto výkonem rozhodnutí nelze postihnout jen takový majetek, který slouží k uspokojování těch životních potřeb, které lze hodnotit jako základní (majetek, jenž reflektuje potřebu "nezbytnou")*“.²⁰⁴

---

²⁰¹ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

²⁰² § 322 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

²⁰³ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.

²⁰⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2004, sp. zn. 20 Cdo 18/2003.

Podle dalších odstavců § 322 občanského soudního řádu jsou z exekuce vyloučeny věci, které povinný nezbytně potřebuje ke své podnikatelské činnosti, je-li podnikatelem, technické prostředky nezbytné k evidenci investičních nástrojů, a v poslední řadě věci nabyté povinným jako substituční jmění.

Závěrem lze s lehkou nadsázkou říci, že exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí se nesmí týkat věcí, jejichž prodej by povinnému přivodil ohrožení jeho existence, nebo mu minimálně způsobil neúměrné snížení jeho životní úrovně, a právě v tom tkví prvek jeho ochrany.²⁰⁵

6.2. Obrana povinné osoby a její vybrané instituty

Povinný je v exekučním řízení nejen zákonem chráněn, ale zákon mu taktéž umožňuje bránit svá práva. Na rozdíl od ochrany není obrana uplatňována automaticky, nýbrž je třeba její aktivace skrze aktivní jednání povinného. Jedná se tedy o aktivní prvek, jehož možnost uplatnění sice ze zákona existuje, ale vyčkává, zda bude využita nebo ne, respektive jestli jí v exekučním řízení bude vůbec potřeba. Instituty obrany jsou zákonem dovolené procesní úkony, kterými disponuje povinný. Má možnost se jimi bránit v situacích, kdy je třeba, aby byl brán ohled na jeho ochranu v rámci exekučního řízení, a aby nedošlo k jejímu narušení, a následnému nežádoucímu poškození osoby povinného, případně k znevýhodnění jejího postavení. V této kapitole si některé z těchto institutů popíšeme.

6.2.1. Námitka podjatosti soudního exekutora

Možnost podání námítky podjatosti soudního exekutora, jakožto prvek obrany, souvisí beze sporu s jeho nezávislostí a nestranností. Vznesení námítky podjatosti soudního exekutora úzce souvisí i s ochranou povinné osoby, jelikož jsme si v předchozí kapitole uvedli jako institut ochrany poučovací povinnost soudního exekutora, a o možnosti vznést námitku podjatosti soudního exekutora musí být účastníci řízení soudním exekutorem ze zákona poučeni.²⁰⁶

---

²⁰⁵ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-273-3.

²⁰⁶ § 29 odst. 4 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

Jak ukládá § 29 odst. 1 exekučního řádu, je soudní exekutor z exekučního řízení vyloučen, je-li dán důvod k pochybnosti o jeho nepodjatosti v poměru k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům. Je v zásadě jedno, jestli se jedná o podjatost pozitivní nebo negativní. Zákon dále určuje, že důvodem k vyloučení není okolnost, která spočívá v jeho postupu v exekučním řízení, tedy jinými slovy, důvodem pro podání námítky podjatosti exekutora nemůže být pouhá nespokojenost účastníka s exekutorovým postupem.²⁰⁷

Vypořádání se s podjatostí soudního exekutora není jen na straně účastníků řízení. V první řadě by měl sám soudní exekutor řešit situaci, pokud se o své podjatosti k účastníkům nebo k věci dozví. Takovou skutečnost by měl sám neprodleně oznámit exekučnímu soudu, který o jeho podjatosti rozhodne. Pokud nastane situace, kdy si soudní exekutor svou podjatost neuvědomí nebo jí v nejhorsím případě dokonce začne využívat ve prospěch některého z účastníků řízení, je účastník řízení oprávněn vznést námitku podjatosti soudního exekutora. Objektivní lhůta pro podání námítky podjatosti činí 8 dní ode dne, kdy bylo účastníkovi doručeno vyrozumění o zahájení exekuce. Pokud však v této době účastník o možné podjatosti neměl tušení, umožňuje zákon využití i subjektivní lhůty, která čítá taktéž 8 dní, a to ode dne, kdy se o možné podjatosti účastník dozvěděl. Exekuční řád chrání účastníka řízení i tím, že počítá s případem, že nemusí být ze strany soudního exekutora o možnosti podání námítky podjatosti řádně poučen, a tak umožňuje v takovém případě námitku uplatnit i později.²⁰⁸ Námitku podjatosti ze strany účastníka soudní exekutor taktéž neprodleně předloží exekučnímu soudu k rozhodnutí.²⁰⁹

Námitka podjatosti musí ze zákona obsahovat tyto náležitosti – označení soudního exekutora, označení okolností, které zakládají pochybnost o nepodjatosti, důkazy, které mohou takové tvrzení dokázat, případně časový údaj, kdy se účastník o této pochybnosti dozvěděl.²¹⁰ Jak je tedy zřejmé, i z důvodu aby nedocházelo k námitkám podjatosti z pouhé nespokojenosti účastníka exekučního řízení,

---

²⁰⁷ DREXLEROVÁ, Jana. Ochrana povinného v exekučním řízení. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2013, roč. 14, č. 9. ISSN 1214-522X.

²⁰⁸ § 29 odst. 5 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²⁰⁹ § 29 odst. 7 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²¹⁰ § 29 odst. 6 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

nepostačí uvedení pouhé pochybnosti, ale je třeba tuto pochybnost co nejkonkrétněji vymezit a řádně doložit.²¹¹

Jak bylo již výše nastíněno, o námitkách podjatosti soudního exekutora, a tedy i o jeho vyloučení z exekučního řízení rozhoduje exekuční soud. Vyplyvá to již z okolnosti, že exekuční soud rozhoduje i o pověření soudního exekutora konkrétním exekučním řízením, tedy nic nebrání tomu, aby mu nebyla svěřena i otázka vyloučení soudního exekutora. Toto rozhodnutí o vyloučení soudního exekutora se doručuje oprávněnému, povinnému i danému soudnímu exekutorovi, a není proti takovému rozhodnutí přípustný opravný prostředek.²¹²

Ústavní soud dne 9. 3. 2010 judikoval, že má exekuční soud povinnost se s námitkou podjatosti soudního exekutora vypořádat. Jednalo se o případ, kdy stěžovatel (povinný) namítal u exekučního soudu podjatost soudního exekutora z důvodu, že byl s tímto soudním exekutorem, v rámci jiného exekučního řízení, v neukončeném sporu o náhradu škody. Povinný namítal podjatost z důvodu obav, že soudní exekutor nebude v exekučním řízení postupovat nestranně vzhledem k negativnímu či nepřátelskému vztahu, který k povinnému v té době mohl mít a měl. Exekuční soud námitku podjatosti shledal jako nedůvodnou s odkazem na § 29 odst. 2 exekučního řádu, který stanoví, že důvodem k vyloučení není okolnost spočívající v postupu soudního exekutora v exekučním řízení. S odkazem na své právo na spravedlivý proces došel povinný tedy až k Ústavnímu soudu. Ten se věci zabýval a došel k závěru, že bylo porušeno právo na spravedlivý proces tím, že se exekuční soud řádně nezabýval věcnými důvody námitky povinného, jelikož námitka povinného nesměřovala k postupu soudního exekutora v exekučním řízení projednávané věci, ale poukazovala na odlišný soudní spor o náhradu škody. Tím pádem se tedy námitka podjatosti týkala odlišné věci od věci projednávané, a exekucí byl tedy opravdu pověřen soudní exekutor, který byl podjatý. Ačkoli by v rámci zachování nemožnosti podání opravného prostředku proti rozhodnutí exekučního soudu o námitce podjatosti soudního exekutora už nikdo další neměl rozhodovat, Ústavní soud v nálezu uvádí, že i na řízení o námitce se vztahuje

---

²¹¹ DREXLEROVÁ, Jana. Ochrana povinného v exekučním řízení. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2013, roč. 14, č. 9. ISSN 1214-522X.

²¹² § 43a a § 29 odst. 8, 9 a 10 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

aplikace zásad spravedlivého procesu, což by exekuční soudy neměly opomíjet, a rozhodnutí exekučního soudu v tomto případě zrušil.²¹³

Pakliže exekuční soud dojde k závěru, že pověřil vedením exekuce podjatého soudního exekutora, rozhodne o jeho vyloučení, a v exekučním řízení dále pokračuje jiný soudní exekutor, kterého navrhne oprávněný.²¹⁴

6.2.2. Odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora

Dalším prostředkem obrany povinného je odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora. O možnosti jeho podání je soudní exekutor taktéž povinen účastníky řízení poučit.²¹⁵ Jedná se o procesní úkon, kterým povinný napadá nesprávné rozhodnutí. Pro úplný popis této možnosti obrany je třeba zmínit, jakými formami soudní exekutor rozhoduje. Podle § 55b odst. 2 exekučního řádu soudní exekutor rozhoduje formou usnesení, nestanoví-li zákon jinak. Příkladem rozhodování formou usnesení může být usnesení o zastavení exekuce. Jinými formami rozhodnutí soudního exekutora jsou zejména příkazy, například exekuční příkaz nebo příkaz k úhradě nákladů exekuce, nebo výzvy, příkladem je výzva k doplnění nebo opravě exekučního návrhu.²¹⁶

Základním ustanovením o možnosti odvolání se proti rozhodnutí soudního exekutora je § 55c exekučního řádu, ke kterému se přiměřeně použije občanský soudní řád v rozsahu od § 201 až § 226. Odvoláním je možné napadnout všechna rozhodnutí soudního exekutora, s výjimkou těch, proti kterým to zákon vylučuje. V § 55c odst. 3 exekučního řádu jsou taková rozhodnutí vymezena, a odvolání tedy není přípustné jmenovitě proti rozhodnutí o návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu, exekučnímu příkazu, usnesení o změně nebo zrušení exekučního příkazu nebo proti příkazu k úhradě nákladů exekuce. Dále je odvolání nepřípustné proti rozhodnutím soudního exekutora, která mají procesní povahu, příkladem si můžeme uvést usnesení, kterými se upravuje vedení řízení. Možnost podání odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora vyplývá také z povahy vztahu rozhodnutí a účastníka řízení, a odvoláním tak může rozhodnutí napadnout účastník, kterému

²¹³ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 9. 3. 2010, sp. zn. I. ÚS 2928/09-1, publikováno pod č. 45/56 ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS.

²¹⁴ § 29 odst. 11 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²¹⁵ § 169 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

²¹⁶ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

byla tímto rozhodnutím způsobena nějaká újma či křivda, a ten se tak může proti takovému rozhodnutí bránit. Je tedy bezpředmětné například to, aby povinný podal odvolání proti rozhodnutí o zastavení exekuce, jímž soudní exekutor vyhověl návrhu na zastavení exekuce, který podal právě sám povinný.²¹⁷

Na odvolání je stanovena lhůta 15ti dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí soudního exekutora, proti němuž má odvolání směřovat.²¹⁸ Podává se u soudního exekutora, jehož rozhodnutí se napadá, ale pokud by účastník podal odvolání u exekučního soudu, lhůta je tím zachována. Pokud by nebylo odvolání podáno ve stanovené lhůtě, soudní exekutor jej pro opoždění usnesením zamítne. Je-li podáno včas a je bezvadné, předloží ho soudní exekutor k rozhodnutí odvolacímu soudu, kterým je krajský soud, v jehož obvodu působí exekuční soud, který soudního exekutora pověřil exekucí.²¹⁹

Potřeba tohoto prvku obrany proti rozhodování soudního exekutora plyne nejspíše zejména z okolnosti, že soudní exekutor ve většině případů rozhoduje bez jednání, a účastníci řízení, pro účely této práce potažmo zejména povinný nemá před vydáním rozhodnutí možnost se chránit či hájit, a tak je důležité, aby se mohl chránit proti takovému rozhodnutí, které může být nesprávné, a to právě institutem obrany, kterým je odvolání.

---

²¹⁷ § 202 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

²¹⁸ § 55c odst. 2 § 29 odst. 11 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²¹⁹ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

6.2.3. Odklad exekuce

Odklad exekuce je institutem obrany, kterým disponuje pouze povinný. Cílem tohoto obraného institutu je především vyvarovat se nepříznivým dopadům na osobu povinného, které jsou v důsledku samotného provedení exekuce často také neodčinitelné. Odklad exekuce se posuzuje s přihlédnutím k nepříznivým osobním, sociálním a ekonomickým důsledkům na povinného, které by provedením exekuce nastaly. Důležité pro posouzení rozhodnutí o odložení exekuce je, že situace, pro kterou mohou tyto důsledky vyvstat, je pouze přechodná, a existuje tedy předpoklad, že s odstupem času se situace povinného zlepší, a exekuce tak bude moci pokračovat.²²⁰

Odkladem exekuce se rozumí posečkání v samotném provedení exekuce. Zjednodušeně řečeno, na určitou dobu, která je nezbytná k tomu, aby ustala nepříznivá situace povinného, nedojde k provedení nuceného výkonu subjektivní povinnosti z exekučního titulu. Jinými slovy se provedení exekuce na nějaký čas odloží. O něco přiléhavější definici odkladu exekuce uvádí Eliáš ve svém článku o odkladu provedení exekuce. O odkladu exekuce hovoří v tom smyslu, že potřeba ochrany povinného někdy vyžaduje, aby subjektivní právo oprávněného plynoucí z exekučního titulu nebylo nuceně uskutečňováno ihned, a s provedením exekuce se posečkalo.²²¹

Exekuce může být odložena pouze ze tří důvodů. Dva z nich vymezuje občanský soudní řád v § 266 odst. 1 a 2. Prvním z důvodů odložení exekuce je, že se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlené provedení exekuce mohlo mít pro něho nebo příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky, a oprávněný by nebyl odkladem exekuce vážně poškozen – v takovém případě soudní exekutor nebo exekuční soud uvedou dobu, po kterou je exekuce odložena, po jejím uplynutí je v exekuci pokračováno i bez návrhu. Druhým důvodem je, že lze očekávat, že bude exekuce zastavena. Tento důvod je duplicitně uveden i v exekučním řádu v § 54 odst. 6. Poslední důvod pro odložení exekuce je uveden nad rámec obecného ustanovení § 266 občanského soudního řádu v řádu exekučním, konkrétně v § 54 odst. 5, který umožňuje odklad v souvislosti s dobou, po kterou je rozhodováno o zastavení exekuce. Pokud

---

²²⁰ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

²²¹ ELIÁŠ, Karel. Odklad provedení exekuce. *Právní rozhledy*. 1998, č. 4. ISSN 1210-6410.

povinný, který podal návrh na zastavení exekuce, nebo třetí osoba v jeho prospěch složí u soudního exekutora jistotu ve výši vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce, rozhodne soudní exekutor o odložení exekuce do doby, než bude pravomocně rozhodnuto o návrhu na zastavení exekuce. Pokud bude o zastavení exekuce rozhodnuto kladně, vrátí se jistota jejímu složiteli, v opačném případě se jistota použije ke splnění povinnosti z exekučního titulu.²²²

Pro účely ochrany povinného slouží především odklad exekuce pro nepříznivé osobní poměry povinného, do kterých se dostal bez své viny – tedy podle § 266 odst. 1 občanského soudního řádu. Nutno zmínit, co je nezbytné si představit pod pojmem „bez své viny“. Toto slovní spojení vyjadřuje situaci, kdy se povinný ze všech svých sil snažil, aby svou subjektivní povinnost plynoucí z exekučního titulu dobrovolně splnil, avšak nastala v jeho životě situace, která mu toto snažení překazila.²²³ Smysl ochrany povinného podáním návrhu na odklad exekuce tedy spočívá ve snaze exekuci na nějaký čas oddálit.²²⁴ V případě, že povinný podává návrh na odklad exekuce, musí k návrhu přiložit listiny, které prokazují tvrzení důvodu pro odklad.²²⁵ K této skutečnosti se příznivě pro povinného vyjádřil Krajský soud v Brně ve svém usnesení ze dne 13. 11. 2012 takto: „*přiložení byť jen jediné listiny k návrhu na odklad exekuce, neumožňuje rozhodnout o odmítnutí návrhu podle § 54 odst. 1 exekučního řádu*“.²²⁶

Návrh na odložení exekuce se podává u soudního exekutora, který tuto exekuci vede.²²⁷ V důsledku toho, že je většinou exekuci třeba odložit neprodleně, aby bylo dosaženo preventivní ochrany povinného, zakotvuje exekuční řád jistou pojistku, která povinnému zaručí, že bude o odkladu exekuce rozhodnuto neprodleně. Jedná se o pravidlo plynoucí z § 54 odst. 7 exekučního řádu, které ukládá, že pokud soudní exekutor návrhu na odklad exekuce nevyhoví do 7 dnů, musí tento návrh postoupit exekučnímu soudu, který o něm rozhodne bez zbytečného odkladu nejpozději do 15ti dnů. Exekuce může být odložena zcela nebo jen ve své části.

---

²²² § 54 odst. 3, 5 a 6 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a § 266 odst. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

²²³ ELIÁŠ, Karel. Odklad provedení exekuce. *Právní rozhledy*. 1998, č. 4. ISSN 1210-6410.

²²⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

²²⁵ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

²²⁶ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 2012, sp. zn. 26 Co 362/2012.

²²⁷ § 54 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

6.2.4. Zastavení exekuce

Posledním institutem obrany povinné osoby, který si pro účely této diplomové práce vymezíme je zastavení exekuce. Jak bylo již zmíněno výše, proti exekučnímu příkazu nelze podat odvolání, jelikož je to výslovně vyloučeno přímo v § 55c odst. 3 písm. b exekučního řádu. Jedinou formou obrany proti němu je tedy možnost podání návrhu na zastavení exekuce, který slouží k tomu, aby nepokračovalo samotné provedení exekuce, které je nepřípustné, a aby tak byla naplněna zároveň ochrana povinného. Obecně platí, že zastavení exekuce je možné, pokud je dán důvod, pro který nemůže exekuční řízení dojít k úspěšnému vynucení povinnosti z exekučního titulu.

Obecné důvody k zastavení exekuce jsou vyjádřeny v § 268 občanského soudního řádu. Příkladem si uvedeme ty, které souvisejí především s ochranou povinného, tedy třeba důvod, že exekuce byla nařízena, i když se exekuční titul ještě nestal vykonatelným, exekuční titul byl po nařízení exekuce zrušen, zastavení exekuce navrhl oprávněný, exekuce postihuje věci, které jsou exekuci nepodléhající, průběh exekuce ukazuje, že její výtěžek nepostačí ani k pokrytí nákladů řízení, nebo že po vydání exekučního titulu právo v něm přiznané zaniklo. Někteří autoři jako další důvod k zastavení exekuce uvádějí § 55 odst. 3 exekučního řádu. V něm je důvodem k zastavení exekuce návrh účastníka, se kterým ovšem souhlasí i ostatní účastníci exekuce.²²⁸ Pro účely této práce se nám hodí pracovat s tezí, že je to další zvláštní důvod pro zastavení exekuce v rámci ochrany povinného. Na podporu tohoto tvrzení si uvedme, že v jednom ze svých usnesení Nejvyšší soud mimoděk k problematice zastavení exekuce uvedl, že se jedná skutečně o možnost zastavení exekuce z důvodu, že mezi účastníky řízení v daném návrhu na zastavení exekuce není sporu.²²⁹ Je-li uplatněn pro zastavení exekuce tento důvod, je nutné, aby soudní exekutor po obdržení návrhu na zastavení exekuce vyzval ostatní účastníky, aby se vyjádřili, zda s návrhem souhlasí, přičemž pracuje s fikcí, že pokud se účastník ve stanovené lhůtě nevyjádří vůbec, tak s návrhem

---

²²⁸ PAŘÍZEK, Igor. K zastavení exekuce dle § 55 odst. 3 EŘ.. *Právní rozhledy*. 2014, č. 23 – 34. ISSN 1210-6410.

²²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 8. 2011, sp. zn. 20 Cdo 2675/2011.

souhlasí, a vydá tak usnesení o zastavení exekuce.²³⁰ O takové skutečnosti musí být vyzvaní účastníci ve výzvě poučeni v doložce.²³¹

Obecně může návrh na zastavení exekuce podat účastník řízení. Exekuce však může být zastavena i bez návrhu samotným soudním exekutorem nebo exekučním soudem. Největší zájem na zastavení exekuce má v rámci své ochrany beze sporu povinný. Z odst. 1 § 55 exekučního řádu vyplývá pro povinného jasná lhůta 15ti dní k návrhu na zastavení exekuce. Tato lhůta běží ode dne, kdy se o důvodu zastavení exekuce dozvěděl. Na podporu zachování lhůty je navrhovatel povinen vylíčit v návrhu skutečnosti, které jsou pro zachování lhůty rozhodné.²³² Exekuční řád však udává ještě jednu lhůtu, ve které má povinný možnost se bránit zastavením exekuce, konkrétně je to 30ti denní lhůta, v této práci již notoricky známá, uvedená v § 46 odst. 6 exekučního řádu, ve které má povinný možnost dobrovolně na výzvu exekutora ke splnění vymáhané povinnosti tuto povinnost splnit, a vyhnout se tak samotnému nucenému výkonu. V takovém případě Wolfová ve své monografii označuje návrh na zastavení exekuce za jakýsi kvazi opravný prostředek proti zahájení exekučního řízení.²³³ Uplatní-li povinný návrh na zastavení exekuce v této lhůtě, není třeba v návrhu vylíčit skutečnosti rozhodné pro zachování lhůty.

Návrh na zastavení exekuce se podává u soudního exekutora, který je daným exekučním řízením pověřen. I zde je zakotvena pojistka pro ochranu povinného, která spočívá v tom, že nevyhoví-li soudní exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí k rozhodnutí tento návrh exekučnímu soudu, který o něm rozhodne.²³⁴ Stejně jako může být exekuce odložena, může být i zastavena zcela nebo částečně.

---

²³⁰ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

²³¹ PAŘÍZEK, Igor. K zastavení exekuce dle § 55 odst. 3 EŘ.. *Právní rozhledy*. 2014, č. 23 – 34. ISSN 1210-6410.

²³² ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.

²³³ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

²³⁴ § 55 odst. 1 a 3 zákona č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

7. DOPADY NA EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ

Každý institut ochrany a obrany má beze sporu určitý dopad na exekuční řízení jako takové. Ať už v rámci ochrany povinné osoby v pozitivním, či negativním slova smyslu. Některé instituty způsobují dopady na exekuční řízení pouze v rámci časových prodlev, některé jsou však schopny exekuční řízení zcela zastavit. V předchozí kapitole jsme si některé instituty ochrany a obrany rozebrali, nyní si znovu uvedeme některé z nich, které mají znatelnější dopad na exekuční řízení, a tyto dopady si zkusíme nastínit.

U **mlčenlivosti či poučovací povinnosti soudního exekutora** nemá na exekuční řízení vliv samotné uplatňování této povinnosti, ale spíše její porušení. Porušení mlčenlivosti soudnímu exekutorovi zakládá kárnou odpovědnost a jeho odpovědnost za škodu, která porušením této povinnosti vznikla.²³⁵ Porušení povinnosti mlčenlivosti je kárným proviněním, za něž může soudnímu exekutorovi být uloženo některé z kárných opatření. Porušení poučovací povinnosti má v některých případech na exekuční řízení zásadnější vliv. Jelikož jde o institut, skrze který je do řízení vtěleno právo účastníků na spravedlivý proces, umožňuje zákon v souvislosti s nepoučením účastníků například uplatnění některých úkonů nad rámec stanovených lhůt pro tyto úkony. Zůstaneme-li u příkladu, kterému jsme se věnovali v kapitole o poučovací povinnosti soudního exekutora – tedy u uplatnění námitek podjatosti soudního exekutora, zjistíme, že zákon umožňuje uplatnit námitku i po uplynutí jak objektivní, tak subjektivní lhůty, pokud o možnosti jejich využití nebyl soudním exekutorem řádně poučen, jak ukládá zákon.²³⁶

Výzva ke splnění vymáhané povinnosti podle § 46 odst. 6 exekučního řádu je zase schopna, v případě jejího splnění ve stanovené 30ti denní lhůtě, exekuční řízení uzavřít, a exekuce se tak považuje úspěšně provedenou, a to v relativně krátkém časovém úseku, což je bezesporu výhodné pro všechny subjekty tohoto řízení. Oprávněnému byla vymožena v jeho prospěch povinnost z exekučního titulu v relativně krátké době, povinný se vyhnul narůstajícím nákladům řízení, a soudní exekutor, ač je zkrácen na své odměně, může věc uzavřít

---

²³⁵ § 31 odst. 10 zákona č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²³⁶ § 29 odst. 5 zákona č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

a exekuční řízení je skončeno úspěšným vynucením povinnosti z exekučního titulu, a to i bez faktického provedení nuceného výkonu, což by trvalo o něco déle.

Nezabavitelná částka poskytuje taktéž ochranu povinnému v rámci upokojení jeho základních životních potřeb, jelikož je mu nejen ponechána nezabavitelná částka, ale i jedna třtina z jeho mzdy na zachování určitého životního standardu, na který je zvyklý. I když je tento institut ochrany beze sporu funkční a potřebný, v některých případech může mít na exekuční řízení nepříznivý dopad, a exekuční řízení tak může trvat relativně dlouhou dobu, než dojde k plnému uspokojení subjektivního práva oprávněného z exekučního titulu formou vymožení subjektivní povinnosti na povinném. Mohlo by se stát, že bude povinný dlužen oprávněnému částku v řádech sta tisíců Kč, a jelikož nebude mít žádný movitý ani nemovitý majetek, ani na jeho účtu nebude k dispozici výrazná částka, bude exekuce vedena pouze srážkami ze mzdy. Jelikož je možné uspokojovat oprávněného pouze jednou třetinou mzdy povinného, který nemusí dosahovat moc vysokých příjmů, je jasné, že bude exekuce trvat delší dobu. Tato skutečnost je nepříznivá pro všechny subjekty řízení, ale pro povinného může znamenat určitou motivaci k dosahování lepších příjmů, a exekuci tak rychleji ukončit splněním jeho subjektivní povinnosti z exekučního titulu.

O něco větší dopady než instituty ochrany mají instituty obrany. První, který si uvedeme, je **námítka podjatosti soudního exekutora**. Námítka podjatosti exekutora nemá sama o sobě odkladný účinek²³⁷, což v tomto případě znamená, že se neodkládá právní moc exekučního příkazu. Zákon však soudnímu exekutorovi příkazuje, aby v případě, že povinný nebo jiný účastník vznesl námitku na podjatost, nadále nečinil v exekučním řízení jiné úkony, než ty neodkladné, do doby než se o námitkách rozhodne.²³⁸ Námitku předloží soudní exekutor k posouzení exekučnímu soudu. Pokud exekuční soud neshledá soudního exekutora jako podjatého, exekuční řízení dále pokračuje. Pokud však exekuční soud rozhodne o vyloučení soudního exekutora, má to na exekuční řízení celkem znatelný dopad, a to takový, že v exekuci dále pokračuje jiný exekutor, kterého navrhne oprávněný. Rozhodnutím exekučního soudu o vyloučení soudnímu exekutorovi, který exekuční řízení doposud vedl, zaniká oprávnění k vedení exekuce.²³⁹ Tato změna v osobě

---

²³⁷ § 29 odst. 5 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²³⁸ § 29 odst. 7 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²³⁹ § 51 písm. a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

soudního exekutora musí být zanesena do rejstříku zahájených exekucí. Učiní ji soudní exekutor, který exekuční řízení přebírá. Zároveň si od vyloučeného soudního exekutora vyžádá spis, a po jeho nastudování rozhodne příkazem k úhradě nákladů řízení o dosud vzniklých nákladech vyloučeného soudního exekutora.²⁴⁰

Na rozdíl od námitky podjatosti soudního exekutora má **odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora** odkladný účinek, kterým se odkládá právní moc a tím pádem i vykonatelnost napadaného rozhodnutí soudního exekutora, a to až do doby, než bude o odvolání pravomocně rozhodnuto²⁴¹ krajským soudem, který je k rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora příslušný – tj. krajský soud, v jehož obvodu působí exekuční soud, který soudního exekutora danou exekucí pověřil.²⁴² To znamená, že soudní exekutor nesmí činit ani vymáhat předmět, o kterém v napadeném rozhodnutí rozhodl, a musí posečkat na rozhodnutí o odvolání, jelikož může předmět svého rozhodnutí vykonat až po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, a ta díky odkladnému účinku do rozhodnutí o odvolání nenastane.

Jaký základní dopad má na exekuční řízení **odklad exekuce** je celkem jasný – dojde k oddálení samotného provedení exekuce. Odložení však předchází samotné podání návrhu na odklad exekuce, a to má za následek, že soudní exekutor nemůže do rozhodnutí o povolení nebo nepovolení odkladu exekuce činit žádné úkony směřující k provedení exekuce. Když soudní exekutor nebo exekuční soud o návrhu na odklad exekuce rozhodne kladně z důvodu přechodně zhoršené životní situace povinného, a exekuci odloží, uvede taktéž dobu, na kterou je exekuce odložena, a v této době soudní exekutor taktéž logicky nesmí činit žádné úkony směřující k provedení exekuce.²⁴³ Další dopady na exekuční řízení jsou uvedeny v konkrétních ustanoveních o jednotlivých způsobech provedení exekuce. Příkladem si můžeme uvést § 289 občanského soudního řádu, který stanovuje, že plátce mzdy neprovádí nadále srážky ze mzdy až do doby, kdy bude vedení exekuce obnoveno. V poslední řadě je dobré zmínit, že účinky odkladu exekuce nedopadají na inhibitorium.²⁴⁴ Odložení exekuce má tedy dopad především na dobu jejího

---

²⁴⁰ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

²⁴¹ § 206 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a § 55c odst. 5 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²⁴² 55c odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²⁴³ § 54 odst. 2 a 3 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.

²⁴⁴ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.

trvání, jelikož musí být exekuce po určitou dobu v „klidovém režimu“, a její pokračování je možné až po pominutí důvodů odkladu.

Jako poslední institut obrany povinného jsme si uvedli **zastavení exekuce**. Její dopad na exekuční řízení je zcela zřejmý. Exekuční řízení se zastaví a tím je exekuce ukončena, aniž by došlo k vymožení povinnosti z exekučního titulu. Povinný je tak opět oprávněn k volnému nakládání se svým majetkem, jelikož při zastavení exekuce pomíjí účinky inhibitoria.²⁴⁵

---

²⁴⁵ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.

8. ZÁVĚR

Na začátku této práce jsem si stanovila cíle, jejichž naplnění bych touto prací chtěla čtenáři poskytnout ke komplexnímu zvážení problematiky ochrany povinné osoby v exekučním řízení. Cílem druhé a třetí kapitoly bylo nabídnout čtenáři obecné informace o exekučním řízení, aby bylo možné propojit si problematiku ve všech potřebných souvislostech. V těchto kapitolách byl tedy popsán jak proces exekučního řízení a postavení soudního exekutora, tak následně i subjekty exekučního řízení, u kterých bylo popsáno také jejich postavení v exekučním řízení, a došlo tak především k elementárnímu odlišení osoby oprávněné a povinné, což bylo pro účely této práce základním východiskem. Zpočátku jsem se ve své práci chtěla věnovat pouze ochraně povinné osoby v exekučním řízení, v průběhu práce jsem však došla k závěru, že je s ní úzce svázána i obrana povinné osoby, jelikož z podrobného prozkoumání literatury je zřejmé, že obrana slouží taktéž k ochraně povinné osoby.

Kapitola čtvrtá měla čtenáři pomoci lépe pochopit postavení povinné osoby v exekučním řízení. To se doufám uskutečnilo díky podrobnému popsání základní zásady ochrany a obrany povinné osoby, kterou je povinná osoba na své cestě skrze celé exekuční řízení doprovázena. Vypracováním této kapitoly jsem došla k závěru, že exekuční řád na mnoha místech poskytuje záruky ochrany povinné osobě, a jelikož se jedná o taková ustanovení, která jsou ve formě povinnosti adresována především soudnímu exekutorovi, který je v rámci vedení exekuce těmito ustanoveními vázán, je povinná osoba z mého subjektivního pohledu dostatečně chráněna před nepříznivými následky exekuce, které jsou nad rámec těch nezbytných.

Prozkoumáním historie ochrany a obrany povinné osoby v kapitole páté, jsem měla za cíl čtenáři nabídnout stručný přehled jednotlivých institutů ochrany a obrany, které měla povinná osoba k dispozici v historických právních úpravách, před tím, než se v kapitole následující čtenář dočte o právní úpravě dnes platné. V kapitole o platné právní úpravě ochrany a obrany povinné osoby jsem si dala za úkol vyhledání jednotlivých institutů ochrany a obrany v zákonné úpravě, konkrétně tedy v exekučním řádu a občanském soudním řádu, aby čtenář dostal také konkrétní příklady, na kterých bude schopen si prvky ochrany a obrany představit, a nebyl tak uvězněn pouze v teoretické rovině, která může být pro méně znalé čtenáře exekučního práva nicneříkající. Cíl této kapitoly byl beze sporu naplněn, a

po pečlivém probádání zákonné úpravy a k tomu odpovídající literatury jsem tyto instituty vyhledala, a zároveň jsem se u každého navíc snažila čtenáři objasnit, v čem se prvek ochrany povinné osoby skrývá. Nebylo však v rámci zachování přiměřeného a čtivého rozsahu práce možné uvést zcela všechny instituty, které zákony poskytují, proto jsem k objasnění zvolila pouze některé, zejména ty, které se mi zdály jako nejzásadnější. Za pomoci historického exkursu jsem v rámci zákonné úpravy došla k závěru, že institutů, kterými je povinná osoba chráněna, a kterými se může bránit, zákon poskytuje dostatečné množství, a zároveň myslí na zachování jejího soukromí, základní životní potřeby a životní standard, a že také bere ohledy na její ochranu v přechodné nepříznivé životní situaci, do které se může povinná osoba dostat. Jednoduše řečeno nedochází k nucenému vymožení povinnosti povinné osoby za každou cenu.

Kapitola, která měla čtenáře přesvědčit o tom, že je povinný v exekučním řízení chráněn skutečně a ne jen teoreticky, byla kapitola sedmá a zároveň poslední, týkající se problematiky ochrany a obrany povinné osoby jako takové. Měla především objasnit, jaké dopady mají jednotlivé instituty ochrany a obrany, které byly v kapitole předchozí vymezeny, na exekuční řízení a jaké důsledky jsou schopny způsobit. Myslím si, že tímto objasněním jsem byla schopna podpořit tvrzení o dostatečné ochraně povinné osoby, jelikož je z této kapitoly patrné, že jednotlivé prvky ochrany i obrany jsou schopny způsobit v exekučním řízení nejen méně závažné důsledky jako je prozatímní posečkání v exekuci nebo poskytnutí času k vyřešení některých pochybností, ale některé z nich mají takovou sílu, že jsou schopny exekuční řízení dokonce zcela zastavit. Na druhou stranu je nutné podotknout, že jsem celou diplomovou práci psala ve fikci, že není institutů ochrany a obrany povinnými osobami zneužíváno, a jsou uplatňovány opravdu pouze ke svému stanovenému účelu. V praxi tomu tak mnohdy nebývá, a povinné osoby využívají prvky ochrany a obrany k oddálení nebo vyhnutí se povinností, které jim ukládají exekuční tituly, a které sami nesplnily dobrovolně. Dochází tak k oslabení oprávněné osoby, která se domáhá vymožení svého subjektivního práva, které jí bylo exekučním titulem přiznáno.

Troufám si říci, že hlavní cíl, kterým měl být čtenáři poskytnut širší a komplexní náhled na ochranu povinné osoby v exekučním řízení, byl naplněn. Z hlediska zhodnocení právní úpravy, která s touto problematikou souvisí, jsem v průběhu vypracování diplomové práce měla v některých případech problém

s orientací, jelikož bylo mnohdy třeba přeskokovat z exekučního řádu na občanský soudní řád a naopak. Jelikož mají zákony sloužit i lidem neznalým v oboru práva, a ne pouze odborníkům, nebylo by možná od věci exekuční řízení upravit celkově v exekučním řádu, a neponechávat tuto mnohdy problematickou právní úpravu takto roztržštěnou mezi dva základní právní předpisy. Ačkoli je tato právní úprava roztržštěna, i přes to nalezneme v obou právních předpisech ustanovení, která jsou totožná, a jsou tedy uvedena duplicitně jak v exekučním řádu, tak v občanském soudním řádu, a proto nevidím problém v utvoření exekučního řádu, který by byl duplicitně, ale zato komplexně upravil exekuční řízení, aby bylo umožněno i laikům orientovat se v právní úpravě, a byla tak lépe aplikována právní jistota. Pokud však tuto nesnadnou orientaci opomenou, hodnotím úpravu exekučního řízení za funkční, jak s ohledem na celek exekučního řízení, tak na zadané téma ochrany povinné osoby v exekučním řízení.

Tato diplomová práce byla uvedena taktéž jedním vyšším cílem, a to aby alespoň částečně pomohla veřejnosti změnit negativní náhled na exekuční řízení a osobu soudního exekutora. Je nutné mít neustále na paměti, že povinná osoba není subjektem, který má být exekučním řízením poškozen. Poškozeným subjektem je zde spíše osoba oprávněná, která se nemůže domoci svého práva, kterého je jí povinná osoba dlužna, a nezbývá jí tedy nic jiného, než se obrátit na soudního exekutora, který jí s touto situací může pomoci. Tím, že povinná osoba vymáhanou povinnost nesplní dobrovolně, se sama vystavuje riziku, že bude přikročeno k exekučnímu řízení, a tedy k nucenému vymožení této povinnosti, a i přes tuto skutečnost jí právní úprava nechce trestat a přiznává jí mnoho prvků, které jí v exekučním řízení chrání a umožňují se bránit. Jsem si skoro jistá, že čtenář, kterému se tato práce dostane do rukou, bude schopen se nad jejím posláním pozastavit a v rámci informací, které mu byly v průběhu práce poskytnuty, se buď utvrdí ve svém pozitivním náhledu na exekuční řízení a soudní exekutory, nebo se minimálně bude schopen nad svým negativním náhledem zamyslet, a i tato skutečnost mě v rámci poslání, která má závěrečná diplomová práce měla, uspokojí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

LITERATURA

Monografie

- ❖ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné. 2.*, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-187-3.
- ❖ FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Univerzita Karlova, 1973.
- ❖ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník. 3.*, podstatně rozš. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
- ❖ HORA, Václav. *Exekuční právo*. Praha: Právnícké knihkupectví V. Linhart, 1938.
- ❖ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Praha: C. H. Beck, 1995. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9028-1.
- ❖ MACUR, Josef. *Kurs občanského práva procesního: exekuční právo*. Praha: C. H. Beck, 1998. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-717-9190-3.
- ❖ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6146-5.
- ❖ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ingrid KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ. *Civilní proces: Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. V Praze: C. H. Beck, 2015. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-600-5.
- ❖ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi. 3.* vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9489-9.
- ❖ VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny. 2.*, upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8.
- ❖ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-077-2.

- ❖ WOLFOVÁ, Jitka a Martin ŠTIKA. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-427-0.
- ❖ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 2., aktualizované vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právní učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-571-5.

Komentáře

- ❖ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 2. 2016*. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-273-3.
- ❖ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. *Exekuční řád: komentář*. 4. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2.
- ❖ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

Články

- ❖ DREXLEROVÁ, Jana. Ochrana povinného v exekučním řízení. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2013, roč. 14, č. 9. ISSN 1214-522X.
- ❖ ELIÁŠ, Karel. Odklad provedení exekuce. *Právní rozhledy*. 1998, č. 4. ISSN 1210-6410.
- ❖ PAŘÍZEK, Igor. K zastavení exekuce dle § 55 odst. 3 EŘ.. *Právní rozhledy*. 2014, č. 23 – 34. ISSN 1210-6410.
- ❖ POLANSKÝ, Petr. Územní působnost soudního exekutora. *Komorní listy*. 2010, roč. 2, č. 2. ISSN 1805-1081.
- ❖ TOMAN, Lukáš. Problematika exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů. *Komorní listy*. 2017, roč. 9, č. 1. ISSN 1805-1081.
- ❖ VALENTOVÁ, Renáta. Věci nepodléhající mobiliární exekuci. *Komorní listy*. 2014, roč. 6, č. 3. ISSN 1805-1081.

PŘEDPISY

- ❖ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
- ❖ Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
- ❖ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti.
- ❖ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
- ❖ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- ❖ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
- ❖ Zákon č. 79/1896 ř. z., o řízení exekučním a zajišťovacím
- ❖ Zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních.
- ❖ Zákon č. 142/1950 Sb., o řízení v občanských právních věcech.
- ❖ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.
- ❖ Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení.
- ❖ Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kárný řád.
- ❖ Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kancelářský řád.

JUDIKATURA

- ❖ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, publikováno pod č. 163/1997 ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS.
- ❖ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 27. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 1331/07-1, publikováno pod č. 207/47 ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS.
- ❖ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 9. 3. 2010, sp. zn. I. ÚS 2928/09-1, publikováno pod č. 45/56 ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS.

- ❖ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. I. ÚS 3016/09-1, publikováno pod č. 159/62 ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS.
- ❖ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2004, sp. zn. 20 Cdo 18/2003.
- ❖ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 8. 2011, sp. zn. 20 Cdo 2675/2011.
- ❖ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 26 Cdo 53/2015.
- ❖ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 2012, sp. zn. 26 Co 362/2012.

WEB

- ❖ Exekutorská komora České republiky [online]. Praha [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/nejcastejsi-dotazy/234-exekutorske-sluzby?w=>
- ❖ Exekutoři radí!: 4. Kdo je věřitel?. In: Exekutorská komora České republiky [online]. Praha, 5. září 2012 [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/788-4-kdo-je-veritel?w=>
- ❖ Exekutoři radí!: 59. Přiměřenost exekuce. In: Exekutorská komora České republiky [online]. Praha, 19. listopadu 2012 [cit. 2019-03-19]. Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/934-59-primerenost-exekuce?w=>
- ❖ Justice.cz: Exekuce [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://exekuce.justice.cz/prikaz-k-uhrade-nakladu-exekuce/>

RESUMÉ

This diploma thesis comprehensively describes the subject of protection of a liable entity in execution proceedings. It defines principle of protection of the liable entity as an essential element. The thesis offers the reader a better view of execution proceedings and executors.

In the introduction of the thesis, there are several goals that should be achieved by this work. The entire thesis is divided into eight chapters.

The second and third chapters generally describe the execution proceedings and the subjects of execution proceedings, to better understand the protection of the liable entity. This thesis defines the execution procedure and the course of execution proceedings. In addition, it contains a description of the bodies of execution proceedings and focuses on the two basic ones – the beneficiary and the liable entity. This is the basis for this thesis.

The fourth chapter helps to better understand the position of the liable entity in execution proceedings because it defines the basic principle - the principle of protection and the defense of the liable entity. It is important to describe the defense in the work because protection is realized through it. This chapter shows that in the law there are a lot of elements concerning the liable entity's protection.

The fifth chapter is devoted to the history of the protection of liable entities. This is important for understanding the following chapter, which gives concrete examples of the protection of liable entities and defense institutes. The element of protection of the liable entity in individual institutes is also written about in this chapter.

In the last chapter, which is about the protection of the liable entity, the impact of the protection and defense institutes of the liable entity on execution proceedings is discussed. It is clear that the elements of protection and defense are powerful, while they can cause small and large impacts. The conclusion is devoted to solving the objectives described in the introduction.